

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2531

AN ANALYSIS OF INVESTMENT BEHAVIOR OF MEMBERS
OF CHIANG MAI DAIRY COOPERATIVE LIMITED,
CHANGWAT CHIANG MAI, 1988.

โดย
นายทวี อุโฆษณาย์

เสนอ

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เพื่อความสำเร็จแห่งปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

พ.ศ. 2534

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)
ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สหกรณ์
สาขา

เศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร
ภาควิชา

เรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2531

AN ANALYSIS OF INVESTMENT BEHAVIOR OF MEMBERS
OF CHIANG MAI DAIRY COOPERATIVE LIMITED, CHANGWAT
CHIANG MAI, 1988.

นามผู้วิจัย นายทวี อุบัชฌาย์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย
ประธานกรรมการ

.....
(รองศาสตราจารย์ยรรยง สิทธิชัย)
วันที่ 13 เดือน 5 ปี พ.ศ. 34.....

กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา ไตรเวทย์คุณ)
วันที่ 13 เดือน 5 ปี พ.ศ. 34.....

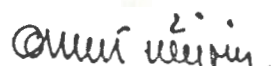
กรรมการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. เทพ นงษ์นาณิช)
วันที่ 13 เดือน 5 ปี พ.ศ. 34.....

รักษาราชการแทนหัวหน้าภาค

.....
(อาจารย์ณรงค์ สร้อยทอง)
วันที่ 13 เดือน 5 ปี พ.ศ. 34.....

บัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. อานนท์ เทียงตรง)
ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
วันที่ 18 เดือน 5 ปี พ.ศ. 34.....

คำนิยม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ยรรยง สิทธิชัย รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา ไตรวิทยาคุณ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จได้ด้วยดี อาจารย์ดำเกิง ชำนาญค้า กรุณาช่วยเหลือด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและผู้ช่วยศาสตราจารย์จำนง ยาวิชัย ผู้แทนบัณฑิต นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคนม เชียงใหม่ จำกัด ที่กรุณาให้ข้อมูลและผู้มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัย ขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของ บิดา-มารดา ครู-อาจารย์ ที่เป็นผู้ให้ การศึกษา อบรมสั่งสอน และบุคคลที่สำคัญที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี คือ คุณกฤษดา ภักดี และคุณแก้ววลี อุปีชฌาย์ ที่เป็นผู้สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ทวี อุปีชฌาย์
กุมภาพันธ์ 2534

สารบัญเรื่อง

	หน้า
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(8)
บทคัดย่อ	(9)
บทที่ 1	
บทนำ	1
ปัญหาและเหตุผลที่ศึกษาวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	6
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	6
ข้อจำกัดในการศึกษาวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
นิยามศัพท์ทั่วไป	8
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	8
บทที่ 2	
การตรวจเอกสาร	14
การสะสมทุนของ เอกชนในชนบท	14
ปัญหาและพฤติกรรมในการลงทุนของ เอกชนในสาขาการเกษตร	15
ปัญหาและพฤติกรรมในการลงทุนของ เกษตรกรในภาคเหนือ	15
วิเคราะห์พฤติกรรมในการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่จัน	
จำกัด	16
วิเคราะห์พฤติกรรมในการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองไผ่	
จำกัด	17
กรอบแนวความคิดรวบยอด	18
สมมุติฐานในการวิจัย	19

บทที่ 3	วิธีวิจัย	22
	สถานที่ดำเนินการวิจัย	22
	ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	23
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
	การรวบรวมข้อมูล	25
	การวิเคราะห์ข้อมูล	26
	ระยะเวลาในการวิจัย	27
บทที่ 4	ผลการวิจัยและวิจารณ์	28
	สภาพทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิกสหกรณ์	28
	แรงงานและการใช้แรงงาน	29
	เพศและอายุ	31
	ระดับการศึกษา	32
	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	33
	ลักษณะการถือครองที่ดิน	34
	การผลิตพืชและสัตว์	37
	แหล่งที่มา และองค์ประกอบเกี่ยวกับการลงทุน	41
	รายรับ รายจ่าย และรายได้ของฟาร์ม	41
	ภาวะหนี้สิน และทรัพย์สินของฟาร์ม	46
	แหล่งสินเชื่อ	48
	ความสามารถในการชำระหนี้	49
	ภาวะทรัพย์สิน	50
	การบริโภค การออม และการลงทุน	53
	แหล่งที่มาของการลงทุน	57
	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การบริโภค การออม และการลงทุน	58
	ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันการลงทุน	61

บทที่ 5	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	66
	สรุปผลการศึกษา	66
	วิธีการศึกษา	67
	ผลการศึกษา	68
	อภิปรายผลการศึกษา	69
	ข้อเสนอแนะ	70
	ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา	70
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	71
เอกสารอ้างอิง		72
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์	77
	ภาคผนวก ข. แผนที่จังหวัดเชียงใหม่	86
	ภาคผนวก ค. ประวัติผู้วิจัย	88

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. วัตถุประสงค์การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์	29
2. แร้งงานและการใช้แรงงาน	30
3. เพศ และอายุหัวหน้าครัวเรือน	31
4. ระดับการศึกษาหัวหน้าครัวเรือน	32
5. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์	33
6. ลักษณะการถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อฟาร์ม	35
7. กรรมสิทธิ์ในที่ดินเฉลี่ยต่อฟาร์ม	36
8. การใช้ที่ดินของครัวเรือนเฉลี่ยต่อฟาร์ม	37
9. จำนวนโคนมทั้งหมดจำแนกตามขนาดฟาร์ม	38
10. รายได้จากการเลี้ยง โคนมเฉลี่ยต่อฟาร์ม	39
11. มูลค่าผลผลิตทางพืชเฉลี่ยต่อฟาร์ม	40
12. รายรับทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์ม	41
13. รายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์ม	43
14. รายได้ของฟาร์มและรายได้สุทธิของฟาร์ม	44
15. รายได้ของครอบครัวฟาร์มเฉลี่ยต่อฟาร์ม	45
16. สินเชื่อ และลักษณะการใช้สินเชื่อเฉลี่ยต่อฟาร์ม	47
17. แหล่งสินเชื่อที่เกษตรกรสมาชิกใช้บริการ	49
18. ความสามารถในการชำระหนี้	50
19. ทรัพย์สินเฉลี่ยต่อฟาร์ม	52
20. การบริโภคและการออมของฟาร์ม	53
21. การออมของฟาร์มประเภทต่าง ๆ	55
22. การลงทุนเบื้องต้น การบริโภคทุน การลงทุนสิทธิเฉลี่ยต่อฟาร์ม	56
23. การลงทุนเบื้องต้น และแหล่งที่มาของการลงทุนเฉลี่ยต่อฟาร์ม	57
24. ค่าสัมประสิทธิ์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ T-ratio F-ratio และ Coefficient of Determination ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การลงทุนเบื้องต้น	65

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1. ภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามต่าง ๆ	19
2. ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การออม และการลงทุน	60
3. แผนที่จังหวัดเชียงใหม่	86

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2531

ผู้วิจัย : นายทวี อุบัติษาย

ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

สาขาวิชาเอก : เศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
(รองศาสตราจารย์รณรงค์ สิทธิชัย)
..13.1.2531..134..

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทราบถึง พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2531 ทั้งนี้เพื่อทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด แหล่งที่มาและส่วนประกอบของการลงทุน ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในการลงทุน วิธีการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ข้างต้น ได้ใช้ตารางประกอบการพรรณาลักษณะทั่ว ๆ ไปทางเศรษฐกิจและสังคม และให้สัมภาษณ์ถ้อยเชิงซ้อน วิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุน

ผลการศึกษาปรากฏว่า การลงทุนเบื้องต้นทั้งหมดใช้เงินทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 137,284.03 บาท ได้เงินทุนมาจากแหล่งภายในครอบครัวเฉลี่ยฟาร์มละ 20,039.42 บาท และแหล่งภายนอกครอบครัวเฉลี่ยฟาร์มละ 117,244.61 บาท การลงทุนจากแหล่งภายในครอบครัวได้มาจากการใช้แรงงานของเกษตรกรเอง ร้อยละ 13.73 ส่วนอีกร้อยละ 0.86 ได้มาจากการออมทางการเงินของเกษตรกรเอง สำหรับการลงทุนจากแหล่งภายนอกครอบครัวนั้นได้จากการกู้ยืมจากแหล่งที่เป็นสถาบันการเงิน ร้อยละ 85.40 ของการลงทุนเบื้องต้นทั้งหมด

สำหรับการวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุน จำแนกตามขนาดฟาร์มพบว่า ต้นทุนการใช้ทุน จำนวนวันทำงาน การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนและขนาดของที่ดินจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการลงทุนของเกษตรกร สำหรับสินเชื่อ ระบายรายได้ของฟาร์ม ขนาดของฟาร์มและอายุของหัวหน้าครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการลงทุน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลงทุนของเกษตรกร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้นมากที่สุด คือ ต้นทุนในการใช้ทุน ตัวแปรอื่น ๆ ที่กำหนดการลงทุนของฟาร์ม ได้แก่ จำนวนวันทำงาน การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน และขนาดของที่ดิน ส่วนปัจจัยอื่นไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อการลงทุนเบื้องต้น ค่าสัมประสิทธิ์ของการสมถดถอยมีนัยสำคัญในระดับสูง และสอดคล้องกับสมมติฐานของแบบจำลอง

ABSTRACT

Title : An Analysis of Investment Behavior of Members of
Chiang Mai Dairy Cooperative Limited, Changwat
Chiang Mai, 1988.

By : Mr. Thawee Upacha

Degree : Master of Agricultural Technology
(Cooperative Economics)

Major Field : Cooperative Economics

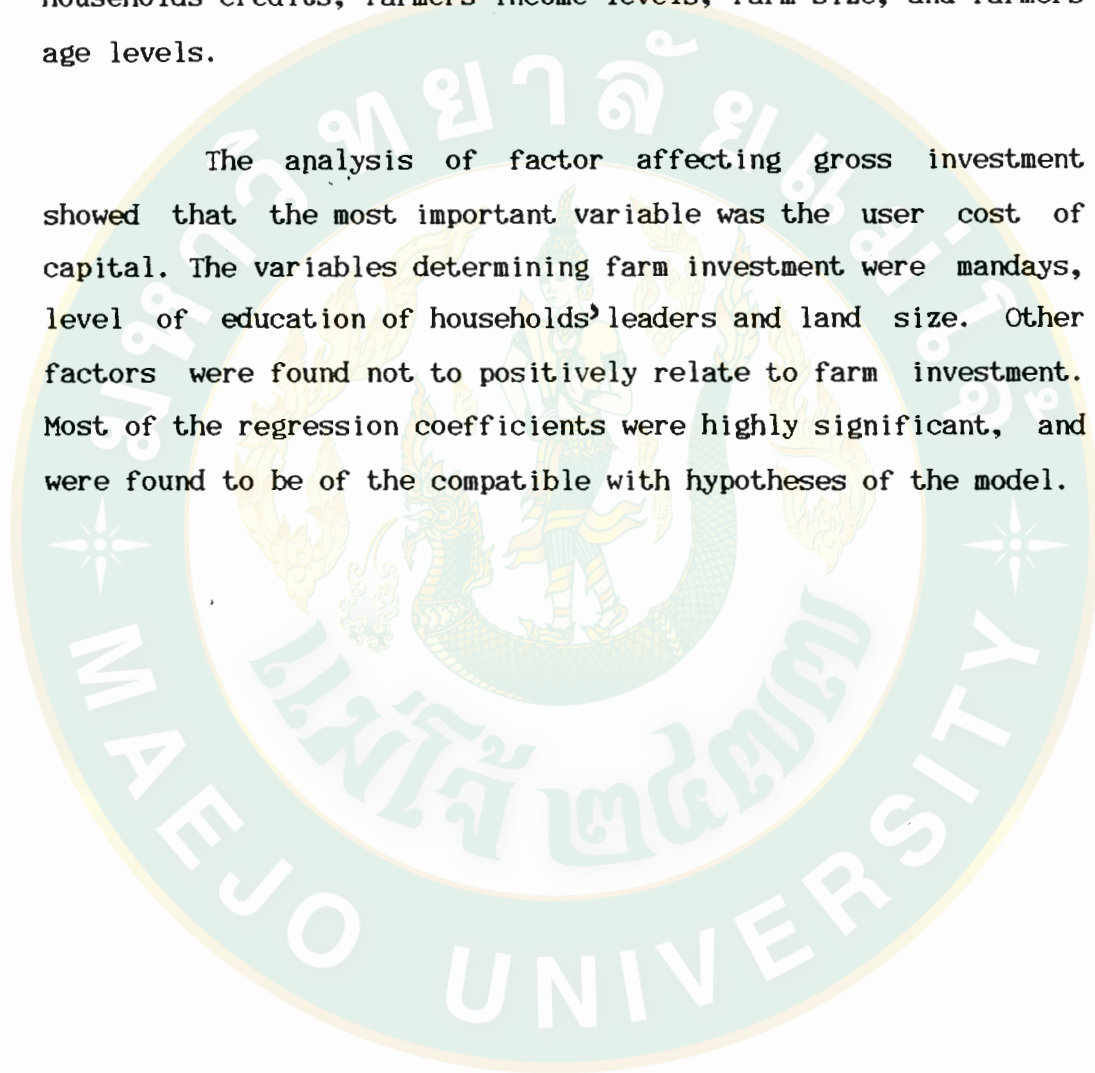
Chairman, Thesis Advisory Board :
(Associate Professor Yanyong Sitdhichai)
...13.1 March. 1991...

The purpose of this study was to analyze the investment behavior of members of Chiang Mai Dairy Cooperative Limited, 1988. It intended to study the economic conditions, identify the sources and components of farm investment, and provide the factors affecting the investment behavior. The approaches chosen to achieve these objectives consisted of tabular presentation satisfactorily explaining the economic and social conditions, and multiple regression for analysis of investment behavior.

The study indicated that gross investment was 137,284.03 baht per farm. Of the total, 20,039.42 baht per farm came from external resources and 117,244.60 baht per farm came from external resources. For the internal resource, 13.73 percent came from the farmer's own labor and 0.86 percent from the farmer's financial saving. For the external, 85.48 percent of total gross investment came from institutional lenders.

For the analysis of investment behavior classified by farm size, farm investment was positively related to the following factors: user cost of capital, mandays, level of education of households' leaders and size of land. The factors that were negatively related to farm investment were farming households' credits, farmers' income levels, farm size, and farmers' age levels.

The analysis of factor affecting gross investment showed that the most important variable was the user cost of capital. The variables determining farm investment were mandays, level of education of households' leaders and land size. Other factors were found not to positively relate to farm investment. Most of the regression coefficients were highly significant, and were found to be of the compatible with hypotheses of the model.

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

การเลี้ยงโคนมเพื่อรีดนมในประเทศไทยมีมานานก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งในขณะนั้นเป็นการเลี้ยงที่ทำกันอยู่ในหมู่ชาวอินเดีย เพื่อผลิตนมจำหน่ายในหมู่ชนชาวอินเดียด้วยกัน จำนวนโคนมในระยะเริ่มต้นมีอยู่ประมาณ 4 พันตัว และเกือบทั้งหมดเป็นโคนมพันธุ์อินเดียที่เรียกกันทั่วไปว่า "บังคาลา" ซึ่งให้น้ำนมเฉลี่ยประมาณวันละ 2.60 กิโลกรัม หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติแล้ว ได้มีโคนมพันธุ์ชาวดา หรือ "ฟริสเซียน" ซึ่งนำมาในประเทศไทย ระหว่างสงคราม และได้แพร่กระจายพันธุ์โดยการผสมพันธุ์กับโคนมเดิมที่เลี้ยงกันในฟาร์มโคนมของชาวอินเดีย ทำให้เกิดโคนมลูกผสมระหว่างโคยุโรปกับโคอินเดียขึ้น ซึ่งสามารถให้น้ำนมมากขึ้นกว่าโคนมเดิม คือให้น้ำนมเฉลี่ยประมาณ 6.25 กิโลกรัมต่อวัน ต่อมาได้มีการนำโคนมพันธุ์ต่างประเทศเข้ามาอีกหลายพันธุ์ เช่น พันธุ์บราวน์สวิส และพันธุ์เจอร์ซี แต่การเลี้ยงยังคงจำกัดอยู่เฉพาะหน่วยงานของรัฐเท่านั้น

การส่งเสริมการเลี้ยงโคนมได้ขยายออกไปถึงมือประชาชนอย่างแท้จริง ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา (ม.ร.ว. ชวนิศนดากร, 2527 : 3) โดยการจัดหน่วยงานผสมเทียมออกเผยแพร่พันธุ์โคนมให้แก่เกษตรกรทั่วไป โดยใช้เชื้อพันธุ์โคยุโรป จากนั้นในปี พ.ศ. 2504 การผลิตนมสดจากโรงงานตามแบบสากลได้เริ่มขึ้นโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้สร้างโรงงานพาสเจอร์ไรซ์นมสดขึ้นที่เกษตรกลาง บางเขน และฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ค มวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลเดนมาร์ค การเลี้ยงโคนมเพื่อผลิตน้ำนมสดพร้อมดื่มจึงได้เริ่มต้นขึ้น และต่อมาจึงจัดตั้งสถานฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมขึ้นใน พ.ศ. 2505 และในปี พ.ศ. 2507 รัฐบาลประเทศเยอรมันตะวันตก ได้ให้ความช่วยเหลือจัดตั้งฟาร์มโคนมทดลอง และโรงงานนมสดพาสเจอร์ไรซ์ขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (สมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2515 : 34) หน่วยงานของราชการดังกล่าวได้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนกระตุ้นให้การเลี้ยงโคนมและการผลิตนมสดในประเทศไทยขยายตัวในระยะต้น ๆ ทั้งในด้านเป็นตัวอย่าง การช่วยแพร่พันธุ์โคนม และการรับซื้อนมสดเพื่อผลิต และจำหน่ายตลอดจนชักจูงให้คนรู้จักบริโภคนมสดให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

การส่งเสริมการเลี้ยง ไก่เนื้อได้รับความนิยมสำเร็จและขยายตัวอย่างรวดเร็วออกไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา กลุ่มผู้เลี้ยง ไก่เนื้อเกิดขึ้นในท้องที่หลายจังหวัด เช่น สระบุรี อัญญา นครปฐม ราชบุรี และเชียงใหม่ จนสามารถรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหกรณ์ผู้เลี้ยง ไก่เนื้อ และจัดตั้งศูนย์รวบรวมจำหน่ายตามจุดที่มีการเลี้ยง ไก่เนื้อเพื่อรวบรวมจำหน่ายส่งโรงงานในกรุงเทพฯ หรือโรงงานของสหกรณ์เอง ได้เพื่อผลิตนมสดพร้อมดื่มต่อไป ปี พ.ศ. 2514 ฟาร์ม ไก่เนื้อไทย-เดนมาร์ก ได้โอนกิจการมาเป็นองค์การส่งเสริมกิจการ ไก่เนื้อแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจขึ้นอยู่กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (คัมภีร์ และคณะ, 2527 : 974) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจการการเลี้ยง ไก่เนื้อและแปรรูปผลิตภัณฑ์นมเพื่อจำหน่ายต่อไป

ในปัจจุบันการผลิตนมรวมกันอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ประมาณ 5-6 กลุ่ม คือ

- (1) กลุ่มผู้เลี้ยง ไก่เนื้อสมาชิกองค์การส่งเสริมกิจการ ไก่เนื้อแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) รวมผู้เลี้ยงในเขตจังหวัดสระบุรี ลพบุรี นครราชสีมา ประจวบคีรีขันธ์ และเชียงใหม่
- (2) กลุ่มผู้เลี้ยงสมาชิกสหกรณ์ ไก่เนื้อหนองโพ จำกัด จังหวัดราชบุรี
- (3) กลุ่มผู้เลี้ยงสมาชิกสหกรณ์ ไก่เนื้ออัญญา จำกัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- (4) กลุ่มผู้เลี้ยงสมาชิกสหกรณ์ ไก่เนื้อนครปฐม จำกัด จังหวัดนครปฐม
- (5) กลุ่มผู้เลี้ยงสมาชิกสหกรณ์ ไก่เนื้อเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่

นอกจากนี้ ยังมี การเลี้ยง ไก่เนื้อในจังหวัดอื่น ๆ อีกหลายจังหวัดในเขตดำเนินงานขององค์การส่งเสริมกิจการ ไก่เนื้อแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) จำนวนฟาร์มทั้งหมดในเขตต่าง ๆ ของประเทศไทย รวม 5,226 ฟาร์ม จำนวน ไก่เนื้อทั้งหมด 69,907 ตัว เป็น ไก่เนื้อเพศเมีย 65,427 ตัว จำนวนโครีตนม 33,428 ตัว ปริมาณน้ำนมดิบที่ได้รับทั้งหมด (1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2529) 69,175.3 ตันต่อปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2530 : 60)

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 4 และ 5 ประชาชนได้ให้ความสนใจการเลี้ยงโคนมอย่างมากในปี 2529 มีโคนมทั้งหมด 56,000 ตัว เป็นแม่โคนมประมาณ 30,000 ตัว ผลิตน้ำนมดิบได้ประมาณ 175 ตันต่อวัน ทำให้สามารถผลิตน้ำนมดิบทดแทนการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมได้ประมาณร้อยละ 13 ของความต้องการบริโภคผลิตภัณฑ์นมทั้งหมด แผนการผลิตโคนมและน้ำนมดิบระยะยาวในช่วงปี 2530-2540 โดยอาศัยจำนวนฝูงโคที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นพื้นฐานและเร่งรัดผลิตโคนมลูกผสมในประเทศจากนอกฝูงโค ปีละ 1,000 ตัว ในช่วง 2530 - 2540 รวมทั้งนำเข้าพันธุ์โคนมสาวตั้งท้อง ปีละ 2,000 ตัว ในช่วงปี 2530- 2531 ทำให้มีแม่โครีดนมในปี 2534 ประมาณ 59,800 ตัว สามารถผลิตน้ำนมดิบได้ 147,000 ตัน และในปี 2539 จะมีแม่โครีดนมประมาณ 117,000 ตัว ผลิตน้ำนมดิบได้ 328,000 ตัน ทำให้ช่วงปี 2530- 2540 มีลักษณะการขยายตัวของแม่โคเฉลี่ยร้อยละ 14 ต่อปี และอัตราการขยายตัวของน้ำนมดิบเฉลี่ยร้อยละ 18 ต่อปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2530 : 162) ซึ่งจะทำให้สามารถทดแทนการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมจากต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนาโคนม และการสนับสนุนการเลี้ยง โคนมในประเทศไทย สามารถกระทำได้โดยการกำหนดเขตการเลี้ยง โคนมให้เหมาะสม ส่งเสริมการเลี้ยงโคนมเชิงการค้าแก่เกษตรกรในเขตส่งเสริม รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นสินเชื่อพิเศษ สมทบกับสถาบันการเงิน เพื่อลดอัตราดอกเบี้ยแก่เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนม ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนมรวมตัวเป็นสหกรณ์ สนับสนุนให้มีองค์การพัฒนากิจการ โคนมและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น จากแนวทางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า รัฐบาลมีเจตจำนงในการที่จะพัฒนาการเลี้ยง โคนมในประเทศไทยให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และลดปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมอย่างแท้จริง

ปัญหาและเหตุผลที่ทำการศึกษาวิจัย

(Research Problem)

งานส่งเสริมการเลี้ยง โคนมในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา โดยการสนับสนุนจากหลาย ๆ หน่วยงาน ทั้งในภาครัฐบาลและเอกชนในรูปของการรวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์ บริษัทเอกชน เพื่อดำเนินธุรกิจทางด้านโคนม

แต่ประสิทธิภาพการผลิตโดยส่วนรวมแล้วยังต่ำ ดังนั้น แนวทางที่จะพัฒนาอาชีพสาขาการเกษตรนั้น สามารถกระทำได้หลายทาง ทางหนึ่งที่สามารถทำได้โดยการเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้น การจะทำได้มากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปริมาณและคุณภาพของปัจจัยการผลิตประเภทต่าง ๆ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการกำหนดระดับผลผลิตทางการเกษตร ก็คือ ปัจจัยการผลิตประเภททุน (Capital) ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ได้ให้ความสนใจ อาทิ เช่น Adam Smith กล่าวไว้ว่า การเพิ่มผลผลิตของชาติจำเป็นต้องเพิ่มการลงทุน (ศรีเพ็ญ, 2521 : 2) ดังนั้น การเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับผลผลิตทางการเกษตรต้องอาศัยการลงทุนเป็นพื้นฐานในการเพิ่มผลผลิต เช่น การลงทุนในการบำรุงรักษาทดแทนและการปรับปรุงฟาร์มให้ดียิ่งขึ้น การเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานเพื่อใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ การนำเอากรรมวิธีการผลิตแผนใหม่และก้าวหน้ามาใช้ในการผลิต เป็นต้น

ในเรื่องความสำคัญของปัจจัยทุนนั้น ได้มีการยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้วว่า เงินทุนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ทางด้านการเกษตร เพราะจะเป็นสิ่งที่จะนำมาซึ่งการคงไว้ หรือทดแทนสินค้าประเภททุน รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าประเภททุนด้วย แต่ปัญหาสำคัญของประเทศไทยนั้น อยู่ที่ว่าจะหาทุนเพื่อใช้ในการผลิตทางการเกษตรให้เพียงพอได้อย่างไร ในเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เกษตรกรของไทยมีรายได้น้อย และทำการออมน้อย ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากหลายปัจจัย จากผลของการศึกษาในเรื่องนี้ เท่าที่ผ่านมามีข้อสรุปได้ว่า สาเหตุสำคัญของเกษตรกรมีรายได้น้อย สืบเนื่องมาจากปัญหาสำคัญดังนี้ คือ การขาดแคลนสินเชื่อเพื่อการลงทุน โดยเฉพาะแหล่งสินเชื่อที่เป็นสถาบัน การใช้ทรัพยากรที่ดินยังไม่เต็มที่ เนื่องจากขาดแคลนระบบชลประทาน การทำงานต่ำกว่าระดับ การศึกษาต่ำ ขาดการจัดการที่เหมาะสม เป็นต้น ในระยะเวลาที่ผ่านมาสินเชื่อเพื่อการเกษตรจากแหล่งที่เป็นสถาบันยังไม่สามารถขยายออกไปถึงมือเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง เกษตรกรจำนวนมากต้องกู้ยืมเงินทุนจากเอกชนในท้องถิ่น ซึ่งมักจะเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง บางรายต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินไป เนื่องจากไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ (เกริกเกียรติ, 2523 : 181) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงต้องหาแหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรให้เพียงพอับความต้องการของเกษตรกร การขยายตัวของสินเชื่อเพื่อการเกษตรได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปริมาณเพียง 6,789.7 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2518 เป็น 75,455.8 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2527 (พิชิต, 2528 : 71) แต่ก็มี

ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการที่มีอยู่มาก ดังนั้น รัฐบาลจึงควรส่งเสริมและเร่งรัดให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันขึ้นในรูปของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มสถาบันอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้สินเชื่อขยายตัวผ่านสถาบันและกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น

ประเทศไทย ได้เริ่มริ่จัดตั้งสหกรณ์ในหมู่ชาวนาขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2459 ในรูปสหกรณ์ทาทุ่นเพื่อช่วยเหลือปลดเปลื้องหนี้สินให้แก่ชาวนา และจัดหาเงินทุนเพื่อขยายการเพาะปลูก สหกรณ์ประเภทนี้ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว (ประดิษฐ, 2515 : 9) ในปี พ.ศ. 2511 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติสหกรณ์ฉบับใหม่ขึ้น โดยการควบสหกรณ์ขนาดเล็กเข้าเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ระดับอำเภอ เรียกว่า สหกรณ์การเกษตร ซึ่งได้กำหนดความมุ่งหมายไว้เพื่อให้บริการด้านสินเชื่อและด้านอื่น ๆ เป็นเอกประสงค์ ต่อมาได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ในรูปพิเศษต่าง ๆ ตามมา อาทิเช่น สหกรณ์โคนม สหกรณ์ทอมหัวใหญ่ สหกรณ์มันฝรั่ง เป็นต้น จนถึงปี พ.ศ. 2530 มีสหกรณ์รูปพิเศษที่เป็นสหกรณ์โคนมถึง 6 สหกรณ์ มีเกษตรกรสมาชิก 1,970 ครอบครัว (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2530 : 60)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สหกรณ์โคนมจึงเป็นสถาบันที่สินเชื่อในรูปแบบต่าง ๆ เป็นตลาดจัดหาอุปกรณ์ วัตถุดิบ และแนะนำส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อันเป็นหน้าที่ที่สำคัญของสหกรณ์ ปัญหาที่สำคัญที่สุดจึงอยู่ที่ว่าจะส่งเสริมให้สมาชิกของสหกรณ์โคนมมีการลงทุนในอัตราที่สูง เพื่อพัฒนาการเลี้ยงโคนมได้อย่างไร เพื่อช่วยเร่งรัดการพัฒนาการเกษตร โดยการเพิ่มผลผลิตแก่ฟาร์มในอัตราที่เหมาะสมอันจะก่อให้เกิดผลในการเพิ่มขึ้นของรายได้ฟาร์ม และรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย
(Objectives of the Study)

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
2. เพื่อศึกษาแหล่งที่มาและส่วนประกอบของการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในระดับฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
4. เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ในการวางนโยบายเพื่อพัฒนาการเลี้ยงโคนมในระดับฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

ขอบเขตของการวิจัย
(Scope of the Study)

1. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะปีการผลิต พ.ศ. 2531
2. ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มในเมือง จำนวน 83 ครัวเรือน, กลุ่มสินค้าแพง จำนวน 93 ครัวเรือน และกลุ่มอ่อนทลาย จำนวน 59 ครัวเรือน รวมทั้งหมด 234 ครัวเรือน

3. ตัวแปรที่นำมาศึกษาทั้งหมด 9 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) 8 ตัวแปร คือ ขนาดของฟาร์ม (จำนวนโคนม) ระดับอายุของหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษาหัวหน้าครัวเรือน ขนาดของรายได้ ต้นทุนในการใช้ทุน ปริมาณสินเชื่อ จำนวนวันทำงาน และขนาดที่ดินของฟาร์ม สำหรับตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือการลงทุนเบื้องต้นในระดับของฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์

ข้อจำกัดในการวิจัย

(Limitation of the Study)

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และบางส่วนของจังหวัดลำพูน เท่านั้น
2. ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการสัมภาษณ์เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด โดยที่เกษตรกรให้คำตอบจากความทรงจำและความคิดเห็นส่วนตัวเท่านั้น
3. การเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ เนื่องจากเกษตรกรอาศัยอยู่ในพื้นที่หลายอำเภอ และไม่สามารถนัดกับเกษตรกรได้
4. การสรุปผล การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสหกรณ์หนึ่งในหลายสหกรณ์ ดังนั้นผลที่ได้ไม่อาจใช้เป็นตัวแทนสหกรณ์โคนมทั้งหมดได้ แต่เป็นกรณีตัวอย่างสำหรับสหกรณ์โคนมเพื่อเปรียบเทียบเท่านั้น
5. การนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ผลการศึกษาวิจัยนี้ จะเป็นผลดีต่อสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด เท่านั้น จะนำไปเปรียบเทียบกับสหกรณ์อื่น ๆ โดยตรงไม่ได้ นอกจากจะนำไปพิจารณาเป็นอุทาหรณ์ เท่านั้น

ประ โยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
(Expected Results)

การวิจัยครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จากผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. สามารถใช้ผลการศึกษาเป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกิจการ เลี้ยง ไก่ของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ในการปรับปรุงงานให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเลี้ยง ไก่ของสมาชิก
2. เป็นข้อมูลเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจการ เลี้ยง ไก่ อันได้แก่ สถาบันวิจัยโคนมแห่งชาติ จังหวัดเชียงใหม่ องค์การส่งเสริมกิจการ โคนมแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้เป็นแนว ทางในการพัฒนากิจกรรมให้เหมาะสมต่อไป โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อ การลงทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยง ไก่
3. อาจใช้ผลการศึกษาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนากิจกรรมให้กับ เกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อให้ได้รับรู้ถึงสถานการณ์ที่เหมาะสม และเตรียมการได้ทันต่อการพัฒนา กิจการฟาร์มของตนในอนาคตได้

นิยามศัพท์

(Definition of terms)

นิยามศัพท์สามัญ (General Definition)

เกษตรกร (Farmers) หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการเลี้ยง ไก่ ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

สหกรณ์ (Co-operatives) หมายถึง สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่

ฟาร์ม (Farms) หมายถึง กิจกรรมการเลี้ยง โคนมเพื่อการค้า หรือเพื่อ เป็นอาชีพเสริม อย่างน้อยที่สุดจะต้องมีโครีดนม 1 ตัวขึ้นไป ฟาร์มหนึ่ง ๆ นั้นรวมถึงที่ ดินทุกแปลงซึ่งตามปกติหัวหน้าครอบครัวจะเป็นผู้ดำเนินการไม่ว่าที่ดินนั้นจะเป็นของตนเอง หรือเช่า หรือเช่าทำเปล่า ยิ่งกว่านั้น หัวหน้าครอบครัวเองจะทำ หรือใช้แรงงานของ สมาชิกภายในครอบครัว หรือจ้างคนอื่นมาทำก็ได้ ยกเว้นที่ดินที่ให้ผู้อื่นเช่าไปถือว่าแยกจาก ฟาร์มเดิม

สมาชิกสหกรณ์ (Co-operative Membership) หมายถึง ผู้ที่ได้รับ คัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ โคนมเชียงใหม่ จำกัด ตามข้อบังคับของสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition)

ครัวเรือนฟาร์ม (Farm Household's) หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ใน ครัวเรือนเดียวกัน โดยมีหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้นำ มีส่วนในรายได้อันเกิดจากผลผลิตร่วมกัน โดยไม่คำนึงถึงสมาชิกเหล่านั้นจะเป็นพี่น้องหรือญาติกันหรือไม่

ขนาดของฟาร์ม (Size of Farm) หมายถึง จำนวนโคนมที่เลี้ยงที่เป็น สินทรัพย์ หรือรับจ้างเลี้ยง หรือทั้งสองอย่างรวมกัน แบ่งออกเป็น 3 ขนาดฟาร์ม คือ น้อย กว่า 6 ตัว, 6-10 ตัว, มากกว่า 10 ตัว

สินค้าประเภททุน (Capital Goods) หมายถึง สินค้าที่ผลิตขึ้นมา (Produced Goods) เพื่อนำมาใช้ในกรรมวิธีการผลิตในอนาคตหรือฤดูกาลผลิตต่อไปใน การศึกษาครั้งนี้ได้จัดแบ่งทุนออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 5 ประเภท คือ

- (1) ที่ดินและการปรับปรุงที่ดิน เช่น การลงทุนซื้อที่ดินใหม่ การขุด การถมที่ หรือลอกบ่อ คู คลอง และการบำรุงรักษาที่ดิน
- (2) โรงเรือนและสิ่งก่อสร้างในฟาร์ม เช่น บ้าน ยุ้งฉาง โรงพัก สัตว์ คอกสัตว์ รั้ว เล้าเบ็ด-ไก่ และอื่น ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นภายในฟาร์ม

(3) เครื่องจักร เครื่องมือ ยานพาหนะ และอุปกรณ์ ซึ่งประกอบด้วย

ก. ทูทที่เป็นเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ขนาดใหญ่ เช่น เครื่องรีดนม เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นยา เครื่องนวดระหัด อุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่

ข. ทูทที่เป็นยานพาหนะที่ใช้ในการผลิต เช่น รถแทรกเตอร์ รถบรรทุก จักรยานยนต์ จักรยาน พาหนะอื่น ๆ

ค. ทูทที่เป็นอุปกรณ์ขนาดเล็ก ได้แก่ ไถ-คราด มีด จอบ เสียม พลั่ว เคียว เครื่องตัดหญ้า เครื่องจักรสาน

(4) ทูทที่เป็นวัตถุดิบ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช เวชภัณฑ์รักษาสัตว์

(5) ทูทที่เป็นผลผลิตพืชและปศุสัตว์คงเหลือ มูลค่าของการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของผลผลิตพืชและปศุสัตว์ที่ได้รับมาในระหว่างปีที่ผ่านมาคำนวณ ซึ่งมูลค่าของทูทที่เป็นผลผลิตและปศุสัตว์คงเหลือสามารถหาได้จากสูตร ดังนี้คือ

(มูลค่าปลายปี-มูลค่าต้นปี) x ราคาเฉลี่ยระหว่างปี

ขนาดของที่ดิน (Size of Land) หมายถึง พื้นที่ทั้งหมดของฟาร์มที่ใช้ในการเลี้ยง ไก่เนื้อที่กิจการฟาร์มมี หรือเช่า หรือได้นำมาใช้ในกิจการฟาร์มทั้งหมด

การลงทุนเบื้องต้น (Gross Investment) ในการเกษตรสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

(1) การลงทุนถาวรเบื้องต้น (Gross Fixed Investment) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้การซื้อที่ดินใหม่ พันธุ์สัตว์ หรือการปรับปรุงที่ดินที่มีอยู่ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรือน สิ่งก่อสร้าง เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นการลงทุนใหม่ หรือ

การซ่อมแซม รวมถึงมูลค่าของงานที่ดำเนินการก่อสร้างอยู่ ตลอดจนจนถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ใช้ในระหว่างปีที่ศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาการผลิตพืชและสัตว์

(2) ส่วนเปลี่ยนแปลงในสินค้ำคงเหลือ (Changes in Investment) หมายถึง มูลค่าของการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในสต็อก หรือสินค้ำคงเหลือที่เกิดขึ้นจากงานที่กำลังดำเนินการอยู่ซึ่งอยู่ในรูปของมูลค่าของผลิตผลทางปศุสัตว์

การลงทุนสุทธิ (Net Investment) หมายถึง การลดลงในมูลค่าของทุนถาวรที่มีอยู่เพื่อใช้ในการผลิตในอนาคต การลงทุนสุทธินี้เป็นการจัดการภายหลังที่ได้หักการบริโภคนอกจากทุนถาวรเบื้องต้น

การบริโภคน (Capital Consumption) หมายถึง การลดลงในมูลค่าของทุนถาวรประเภทคงทน เนื่องจากการบอบสลาย การเก่า ล้าสมัย และการสูญเสียนันเกิดจากอุบัติเหตุตลอดระยะเวลาในปีที่สำรวจ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือมูลค่าของการลงทุนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อดำรงไว้ซึ่งสต็อกของทุนทางกายภาพมิให้เสื่อมค่าไป

รายได้ของฟาร์ม (Farm Income) หมายถึง ผลตอบแทนจากการทำฟาร์มซึ่งได้รับมาจากสินทรัพย์ประเภททุนทั้งหมดที่สมาชิกในครัวเรือนเป็นเจ้าของ และอาจจะได้มาจากการใช้แรงงานของครัวเรือนทั้งหมด (ทั้งแรงงานที่ใช้ในการดำเนินงาน และแรงงานที่ใช้ในการจัดการ) **รายได้ของฟาร์มดังกล่าวที่วัดจากการหมุนเวียนของผลรวมรายรับทั้งหมดของฟาร์ม (Total Farm Receipts) หักออกด้วยรายจ่ายทั้งหมดของฟาร์ม (Total Farm Expenses)**

รายจ่ายทั้งหมดของฟาร์ม ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตพืช และสัตว์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการผลิตผลผลิตของฟาร์มทั้งหมด เช่น ค่าจ้างแรงงานสัตว์ ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ เครื่องใช้ในฟาร์ม และค่าวัสดุต่าง ๆ ในการผลิตพืชและสัตว์ เป็นต้น ซึ่งรายการนี้ก็คือทุนในการดำเนินงานของฟาร์ม ทั้งที่เป็นทุนประเภทดำเนินงาน (Operating Capital) และทุนหมุนเวียน (Working Capital) ก็ได้

การออมของฟาร์ม (Farm Saving) หมายถึง ส่วนรายได้ของฟาร์มที่มีได้
ใช้ไปในการบริโภคตลอดช่วงปีที่ศึกษา ในที่นี้การออมเป็นตัวแปรหมุนเวียน (Flow
Concepts) นั้น เราสามารถแบ่งการออมออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) การออมในรูปสินทรัพย์ที่ใช้ในครัวเรือนฟาร์ม ซึ่งได้แก่ การซื้อ
สินค้าประเภทคงทนบริโภคในระหว่างปีที่ศึกษา

(2) การออมทางการเงิน ได้แก่ การออมในรูปสินทรัพย์สภาพคล่อง
(เงินฝากและเงินให้กู้ระหว่างปี) และการออมทางการเงินในรูปอื่น ๆ ที่สามารถเปลี่ยนแปลง
ไปเป็นการลงทุน)

สินเชื่อของครัวเรือนฟาร์ม (Farm Household's Credit) หมายถึง
การกู้ยืมในรูปเงินสดจากผู้ให้กู้ในท้องถิ่น หรือผู้จากเอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียน
(Unregistered Private of Lenders) ซึ่งเรียกว่า แหล่งเงินกู้ไม่เป็นสถาบัน
(Non-Institutional Source of Credit) เช่น พ่อค้า คหบดี เจ้าของที่ดิน เพื่อน
บ้านและญาติ นอกจากนั้น ยังหมายถึงการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารเพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ทั้งเอกชนและของรัฐ สหกรณ์การเกษตร
และกลุ่มเกษตรกร เป็นต้น

ต้นทุนในการใช้ทุน (User Cost) หมายถึง มูลค่าในนาม (หรือมูลค่าที่คิด
เป็นตัวเงิน) ของค่าเช่าที่ประเมินขึ้นมา (Computed Rental Value) ให้บริการของ
ทุนที่ใช้ในการผลิตทางการเกษตร ซึ่งมักจะเรียกว่า เป็นราคาของทุน เช่นเดียวกับราคา
ของแรงงาน และราคาของที่ดิน ซึ่งก็คือ อัตราค่าจ้างและอัตราค่าเช่า ตามลำดับ ต้นทุน
ในการใช้ทุน สามารถคำนวณขึ้นจากส่วนประกอบ 2 ส่วนด้วยกัน คือ

(1) ค่าดอกเบี้ยของทุน ซึ่งก็คือ ค่าเสียโอกาสจากการใช้ทุน ถ้า
กำหนดให้ P_1 เป็นมูลค่าของการลงทุน ดังนั้น ดอกเบี้ยต่อปี (r) คูณด้วยมูลค่าของการ
ลงทุน (P_1) หรือ rP_1

(2) ค่าเสื่อมราคาในเชิงเศรษฐกิจของทุน ถ้ากำหนดให้อัตราค่าเสื่อมราคาของทุน เท่ากับ d ต่อปีแล้ว และมูลค่าของทุนแรกเริ่ม เท่ากับ P_1 ดังนั้น ค่าเสื่อมราคาจะเท่ากับ dP_1 ตัวอย่างเช่น อัตราค่าเสื่อมราคาเท่ากับร้อยละ 10 และมูลค่าของทุนแรกเริ่มเท่ากับ 100,000 ดังนั้น ค่าเสื่อมราคาจะเท่ากับ 10,000 บาทต่อปี

$$\text{ฉะนั้น ต้นทุนการถือหุ้น ก็คือ } P_k = rP_1 + dP_1 = (r + d) P_1$$

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร (REVIEW OF RELATED LITERATURE)

สำหรับงานศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมในการลงทุนของเกษตรกรนี้ ได้มีผู้ทำการศึกษาไว้ในรูปต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ แต่เนื่องจากสภาพ และเงื่อนไขพื้นฐานทางการเกษตรของประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ แตกต่างกันมาก ในที่นี้จึงขอกล่าวถึงเฉพาะผลงานวิจัยที่สำคัญบางเรื่อง ซึ่งมักจะถูกนำไปใช้อ้างอิงอยู่เสมอตั้งต่อไปนี้ คือ

1. ประเจิด สินทรัพย์ (2519) ได้ศึกษาถึงการสะสมทุนของเอกชนในภาคการเกษตรในประเทศไทย ปีการเพาะปลูก 2517 - 18 ปรากฏว่า เกษตรกรจะมีการสะสมทุนเบื้องต้นเฉลี่ยฟาร์มละ 17,279.89 บาทต่อฟาร์ม หรือ 482.76 บาทต่อไร่ ในจำนวนนี้เป็นทุนถาวร ร้อยละ 72 ของการสะสมทุนเบื้องต้น ที่เหลืออีกร้อยละ 28 เป็นส่วนเปลี่ยนแปลงในสินค้าคงเหลือ การสะสมทุนถาวรส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปที่ดิน โรงเรือนและสิ่งก่อสร้าง ส่วนการสะสมทุนในรูปเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือขนาดเล็กนั้นมีน้อยมาก

การสะสมทุนของเกษตรกรได้มาจากแหล่งภายในครอบครัว ซึ่งได้แก่ การออมและการใช้แรงงานในครอบครัว ประมาณร้อยละ 19 และ 44 ของการสะสมทุนสุทธิทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 37 ของการสะสมทุนสุทธิทั้งหมดได้มาจากแหล่งภายนอกครอบครัว ซึ่งได้แก่ เงินที่กู้มาจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสถาบันและไม่เป็นสถาบัน สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ การสะสมทุน ได้แก่ ขนาดของฟาร์ม ขนาดของรายได้ฟาร์มสุทธิ การศึกษาของหัวหน้าครอบครัว และจำนวนวันในการทำงานของเกษตรกร จากความสัมพันธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ ปรากฏว่า ถ้าต้องการจะเพิ่มขนาดการสะสมทุนของเกษตรกรให้สูงขึ้น ก็ควรเพิ่มเนื้อที่ถือครองเพื่อใช้ในการเพาะปลูกให้มากขึ้น พยายามทำให้มีรายได้สูงขึ้น ให้การศึกษา หรือให้ความรู้กับเกษตรกรมากขึ้น และชักจูงให้มีการทำงานเพิ่มขึ้น

2. ประเจิด สินทรัพย์ และศรีอร สมบูรณ์ทรัพย์ (2520) ได้ศึกษาถึง ปัญหาและพฤติกรรมในการลงทุนของเอกชนในสาขาเกษตร ในบางภาคของประเทศไทย ปีการเพาะปลูก 2518 - 19 ปรากฏว่า เกษตรกรจะทำการลงทุนเบื้องต้นเฉลี่ยฟาร์มละ 18,712 บาท โดยได้มาจากแหล่งภายในครอบครัว ประมาณร้อยละ 63 กล่าวคือ ได้มาจากการออมทางการเงินประมาณร้อยละ 53 และจากแรงงานของเกษตรกรเองประมาณร้อยละ 10 ส่วนมากลงทุนเบื้องต้นที่ได้จากภายนอกครอบครัว คือการกู้ยืมประมาณร้อยละ 37 การลงทุนส่วนใหญ่จะเป็นการปรับปรุงที่ดิน รองลงมาคือ การลงทุนในรูปโรงเรือนและสิ่งก่อสร้าง เครื่องมืออุปกรณ์และยานพาหนะ และการซื้อที่ดิน ตามลำดับ ปัญหาการมีรายได้ต่ำนั้น เกิดจากปัญหาอื่น ๆ หลายประการ อาทิเช่น การที่เกษตรกรมีฟาร์มขนาดเล็กเกินไป และมีการใช้ประโยชน์จากที่ดินในการเพาะปลูกน้อย การผลิตมีผลผลิตอยู่ในระดับต่ำ การศึกษาต่ำ การทำงานต่ำกว่าระดับ และการขายผลผลิตขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลาง เป็นต้น ส่วนปัญหาเกี่ยวกับสินเชื่อ นั้น เกิดจากการที่เกษตรกรนิยมกู้เงินจากเอกชนมากกว่าสถาบันการเงินของรัฐบาล ทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง การปล่อยเงินกู้ของสถาบันการเงินของรัฐบาลมีน้อยเกินไป นอกจากนั้นแล้วเกษตรกรมีหนี้สินที่ค้างชำระมากเกินไป

สำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลงทุนเบื้องต้นและการลงทุนถาวรเบื้องต้นในรูปเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ ปรากฏผลว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการกำหนดการลงทุนของเกษตรกรก็คือ ต้นทุนการใช้ทุน กล่าวคือ ถ้าต้นทุนในการใช้ทุนเพิ่มขึ้นจะทำให้เกษตรกรลงทุนสูงขึ้น ปัจจัยที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ มูลค่าการขายผลผลิต สต็อกของทุน ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกับการลงทุน แต่ถ้าพิจารณาในแง่ความยืดหยุ่นของการลงทุน เมื่อคำนึงถึงตัวแปรอิสระในฟังก์ชันการลงทุนดังกล่าวแล้ว ปรากฏผลว่า ต้นทุนการใช้ทุนจะมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนมากที่สุด รองลงมาจะเป็นปัจจัยจำนวนวันในการทำงานในฟาร์มและมูลค่าการขายผลผลิตตามลำดับ

3. ศศิเนญ นวงสายใจ (2521) ได้ศึกษาถึงปัญหาและพฤติกรรมในการลงทุนของเกษตรกรในภาคเหนือ ปีการเพาะปลูก 2518 - 19 ปรากฏว่า เกษตรกรจะทำการลงทุนเบื้องต้นทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 10,808.65 บาท โดยได้มาจากแหล่งภายในฟาร์มร้อยละ 76.69 กล่าวคือ ได้จากการออมทางการเงินประมาณร้อยละ 23.91 และจากแรงงานของเกษตรกรเองประมาณร้อยละ 23.13 การลงทุนส่วนใหญ่จะเป็นการปรับ

ปรุ้งที่ดิน รองลงมาคือ การลงทุนในรูปโรงเรือน สิ่งก่อสร้าง เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ และยานพาหนะ ตามลำดับ ปัญหาสำคัญในการลงทุน คือ การขาดแคลนเงินทุนซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาการมีรายได้ต่ำ และปัญหาเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการเกษตร ส่วนผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้นของเกษตรกรจากฟังก์ชันแสดงพฤติกรรมในการลงทุน ปรากฏว่า ต้นทุนในการใช้ทุนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด ปัจจัยรองลงไป คือ จำนวนวันในการทำงาน มูลค่าผลผลิต ที่ดิน ระดับอายุ สินเชื่อ ระดับการศึกษา และสินทรัพย์สภาพคล่อง ตามลำดับ

4. ศิรินทร์ ทานตระกูล (2524) ได้ศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่จัน จำกัด จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2523 - 24 ผลการศึกษาปรากฏว่า การลงทุนเบื้องต้นทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 26,534.02 บาท ได้มาจากแหล่งภายในฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 16,567.45 บาท และแหล่งภายนอกฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 9,966.57 บาท การลงทุนจากแหล่งภายในได้มาจากการใช้แรงงานของเกษตรกรเองร้อยละ 71.72 ส่วนอีกร้อยละ 28.28 ได้มาจากการออมทางการเงินของเกษตรกร สำหรับการลงทุนจากแหล่งภายนอกนั้น ได้มาจากการกู้ยืมจากแหล่งที่เป็นสถาบันสหกรณ์การเกษตรแม่จัน จำกัด ร้อยละ 96.67 ที่เหลือนั้น กู้จากธนาคารพาณิชย์และแหล่งที่ไม่เป็นสถาบันร้อยละ 3.33

จากการลงทุนเบื้องต้นทั้งหมดนั้น สามารถแยกได้เป็นการลงทุนถาวรเบื้องต้นเฉลี่ยฟาร์มละ 22,971.33 บาท และการลงทุนในส่วนเปลี่ยนของสินค้าคงเหลือ เฉลี่ยฟาร์มละ 3,562.69 บาท ส่วนประกอบของการลงทุนถาวรเบื้องต้นจะเป็นการลงทุนในรูปของที่ดินและการปรับปรุงที่ดินมากที่สุด รองลงมาคือ การลงทุนในโรงเรือนและสิ่งก่อสร้าง เครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์ ยานพาหนะที่ใช้ในการผลิต เมื่อนำการลงทุนทดแทนเฉลี่ยฟาร์มละ 22,557.79 บาท สำหรับสต็อกของทุน จะมีมูลค่าเฉลี่ยฟาร์มละ 334,450.60 บาท เป็นสต็อกของทุนถาวรร้อยละ 97.52 และสต็อกของส่วนที่เปลี่ยนในสินค้าคงเหลือร้อยละ 2.48

สำหรับการวิเคราะห์การลงทุน จำแนกตามขนาดของฟาร์ม ขนาดของรายได้ของฟาร์ม ระดับอายุและการศึกษาของหัวหน้าครอบครัว และจำนวนวันในการทำงาน จะ

มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการลงทุนของเกษตรกรที่เป็นผู้เช่าบางส่วน รองลงมาได้แก่ เกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด และน้อยที่สุดสำหรับเกษตรกรที่เป็นผู้เช่าทั้งหมด

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลงทุนของเกษตรกร ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนถาวรเบื้องต้น การลงทุนเบื้องต้น และการลงทุนสุทธิมากที่สุดก็คือ ต้นทุนในการใช้ทุน ตัวแปรอื่น ๆ ที่กำหนดการลงทุนของฟาร์ม ได้แก่ ที่ดินที่ใช้ทำการเพาะปลูก รายได้ของฟาร์ม จำนวนวันในการทำงาน ลินเชื่อของฟาร์ม ระดับการศึกษา และระดับอายุของหัวหน้าครอบครัว ค่าสัมประสิทธิ์เหล่านี้สอดคล้องกับสมมติฐานของแบบจำลอง

5. วิชัชชัย บัวเทศ (2530) ได้นำเอาแบบจำลองพฤติกรรมการลงทุนของเกษตรกรในภาคเหนือ ปีการเพาะปลูก 2518/19 ของศศิเพ็ญ พวงสายใจ และแบบจำลองพฤติกรรมการลงทุนของเอกชนในภาคเกษตรทางภาคเหนือของไทย ปีการเพาะปลูก 2518/19 ของประเจิด สันทรัพย์และคณะ และแบบจำลองการวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่จัน จำกัด จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2523 - 2524 มาเป็นแบบ และปรับปรุงใหม่อีกครั้ง เพื่อศึกษาพฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองไผ่ จำกัด จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี พ.ศ. 2527 - 2528 ในการศึกษารั้งนี้ วิชัชชัย บัวเทศ ใช้สมการถดถอยเชิงซ้อนเพื่ออธิบายถึงปัจจัยผันแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนในระดับฟาร์มของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์ และเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า คราวเรือนเกษตรกรทั้งที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรและไม่ได้เป็นสมาชิก มีรายได้ส่วนใหญ่จากการเกษตร โดยเฉพาะการผลิตพืช ได้แก่ ข้าว และข้าวโพด และพบว่า รายรับรวมทั้งหมดของครอบครัวฟาร์มที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเฉลี่ยฟาร์มละ 61,940.39 บาท มีการลงทุนเบื้องต้นเฉลี่ยฟาร์มละ 19,259.80 บาท การลงทุนสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 20,256.29 บาท โดยแหล่งที่มาของการลงทุนเบื้องต้นส่วนใหญ่มาจากแหล่งภายนอกครัวเรือนเกษตรกร คือการกู้ยืมเฉลี่ยฟาร์มละ 19,259.80 บาท จากแหล่งภายในครัวเรือนเกษตรกรเอง คือ จากแรงงานในครัวเรือนและจากการออมทางการเงินเฉลี่ยฟาร์มละ 11,032.65 บาท ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีรายรับของฟาร์มรวมเฉลี่ยฟาร์มละ 55,470.27 บาท มีการลงทุนเบื้องต้นเฉลี่ยฟาร์มละ 22,812.58 บาท การลงทุนสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 15,292.45 บาท โดยมี

แหล่งที่มาของการลงทุนเบื้องต้นส่วนใหญ่มาจากภายนอกของครัวเรือนเกษตรกรเฉลี่ยฟาร์มละ 13,579.49 บาท จากแหล่งภายในโดยการออมทางการเงิน และแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ยฟาร์มละ 8,508.40 บาท นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังพบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีระดับการลงทุนมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ทั้งในแง่ของการลงทุนเบื้องต้นและการลงทุนสุทธิ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรและไม่ได้เป็นสมาชิก ก็คือระดับรายได้ของฟาร์ม รองลงมา ได้แก่ จำนวนวันในการทำงานของแรงงานในครอบครัวฟาร์ม ส่วนปัจจัยปริมาณเงินกู้ที่เกษตรกรได้รับและระดับอายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจะมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น เฉลี่ยกลุ่มที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแต่ไม่ได้มีอิทธิพลต่อกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิก สำหรับปัจจัยต้นทุนในการใช้ทุน และขนาดของฟาร์มจะมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้นเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเท่านั้น

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ระดับการลงทุนเบื้องต้นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสูงกว่าเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิก เฉลี่ยถึงฟาร์มละ 7,479.83 บาท ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้รับสินเชื่อหรือเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำจากสหกรณ์ ดังนั้น การพัฒนาทางด้านการเกษตรหนทางหนึ่งจึงควรเน้นเรื่อง การรวมกลุ่มเกษตรกรเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และการศึกษานี้ยังพบว่าอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อพฤติกรรมการลงทุนของเกษตรกรแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง ดังนั้น นโยบายเพื่อการพัฒนาการเกษตรควรจะมี ความแตกต่างกันเป็นบางประการ สำหรับเกษตรกรแต่ละกลุ่มเพื่อที่จะได้ประสพผลสำเร็จในการพัฒนาประเทศ โดยส่วนรวมต่อไป

กรอบแนวความคิดรวบยอด

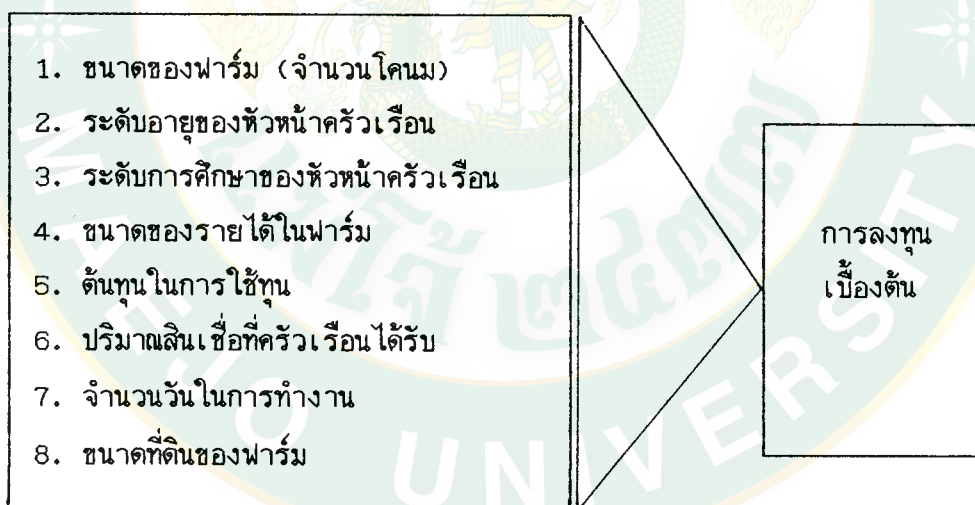
แนวความคิดเบื้องต้น

การลงทุน หมายถึง การใช้ทุนไปในการซื้อ ปรับปรุง ทดแทน ตลอดจน การบำรุงรักษาสินค้าประเภททุน เพื่อให้ประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตรดีขึ้น อันจะ

นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีการเกษตรเป็นโครงสร้างพื้นฐาน
 สินค้าประเภททุน (Capital Goods) หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในการรวมวิธี
 การผลิตในอนาคต ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องจักร อุปกรณ์ โรงงาน โรงเรือน
 สิ่งก่อสร้างอื่น ๆ สัตว์ของวัตถุประสงค์ ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปของผลผลิต
 ปศุสัตว์ ตลอดจนที่ดิน และปรับปรุงที่ดิน

ดังนั้น ปัจจัยที่จะมีผลกระทบโดยตรงต่อระดับของการลงทุนเบื้องต้นของ
 เกษตรกรสมาชิกที่จะเกิดขึ้นจากปัจจัยที่สำคัญ ๆ อาทิ เช่น ขนาดของฟาร์ม ระดับการ
 ศึกษาของเกษตรกรสมาชิก อายุของหัวหน้าครอบครัว ขนาดของรายได้ ต้นทุนในการใช้ทุน
 ปริมาณสินเชื่อที่เกษตรกรสมาชิกได้รับ จำนวนวันในการทำงาน และขนาดของที่ดิน ทั้งนี้
 เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวจะมีผลในทางบวก เมื่อแนวโน้มและปริมาณของปัจจัยทั้งหมดเพิ่มขึ้น
 ก็ทำให้ระดับของการลงทุนเพิ่มตามไปด้วย (ดูภาพที่ 1)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

แผนภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามต่าง ๆ

สมมติฐานในการวิจัย

ในการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลงทุน ได้ตั้งข้อสมมติฐานในการศึกษา ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ขนาดของฟาร์ม (จำนวนโคนม) การลงทุนจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกับขนาดของฟาร์ม กล่าวคือ ถ้าขนาดของฟาร์มใหญ่ขึ้น การลงทุนจะเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าขนาดของฟาร์มเล็กลง การลงทุนจะลดน้อยลงด้วย ทั้งนี้เพราะจำนวนโครีดนมนับเป็นแหล่งทำรายได้ของสมาชิกที่จะทำให้มีการลงทุนเพิ่มหรือลด

สมมติฐานที่ 2 ระดับอายุของหัวหน้าครัวเรือน การลงทุนจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกับระดับอายุของหัวหน้าครอบครัว กล่าวคือ การลงทุนจะเพิ่มขึ้นเมื่อระดับอายุของหัวหน้าครอบครัวสูงขึ้น ทั้งนี้ เพราะเกษตรกรสมาชิกอายุสูงจะมีประสบการณ์ที่นำไปใช้ในการปรับปรุงการผลิตให้ดีขึ้น จำเป็นต้องใช้ทุนเพิ่มขึ้น

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน การลงทุนจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกับระดับการศึกษาของเกษตรกรสมาชิก กล่าวคือ การลงทุนจะเพิ่มขึ้นเมื่อระดับการศึกษาของเกษตรกรสมาชิกสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะสมาชิกที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมนำเอาความรู้ ตลอดจนวิทยาการอันใหม่มาใช้ในการผลิต ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยทุนในการดำเนินงานมากขึ้น

สมมติฐานที่ 4 ขนาดของรายได้ในฟาร์ม การลงทุนจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกับขนาดของรายได้ในฟาร์มของเกษตรกรสมาชิก กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรสมาชิกมีรายได้สูงขึ้น จะทำให้การลงทุนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะผลผลิตของฟาร์มมีราคาดี สามารถขยายผลผลิตได้ จะทำให้มีการลงทุนมากขึ้น

สมมติฐานที่ 5 ต้นทุนในการใช้ทุน การลงทุนจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกับต้นทุนในการใช้ทุน กล่าวคือ ถ้าต้นทุนในการใช้ทุนสูง การลงทุนจะเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเมื่อต้นทุนการใช้ทุนของเกษตรกรสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ย่อมเป็นสาเหตุที่ทำให้ความต้องการเงินทุนที่จะใช้ในการลงทุนมากขึ้นด้วย

สมมุติฐานที่ 6 ปริมาณสินเชื่อที่ครัวเรือนได้รับ การลงทุนจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกับสินเชื่อในครัวเรือนฟาร์ม กล่าวคือ ฟาร์มใดมีสินเชื่อมากก็จะนำไปใช้ในการลงทุนมากขึ้น ทั้งนี้เพราะการที่ฟาร์มใดสามารถแสวงหาสินเชื่อได้ง่ายก็จะนำไปใช้ในการลงทุนได้มากขึ้น

สมมุติฐานที่ 7 จำนวนวันในการทำงาน การลงทุนจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกับจำนวนวันในการทำงาน กล่าวคือ ถ้ามีการใช้แรงงานในการทำงานมากขึ้น จะทำให้มีการลงทุนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะแรงงานในการทำงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น รายได้จะเพิ่มขึ้น ในที่สุดจะทำให้การลงทุนเพิ่มขึ้น

สมมุติฐานที่ 8 ขนาดที่ดินของฟาร์ม การลงทุนจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกับขนาดที่ดินของฟาร์ม กล่าวคือ ถ้าฟาร์มมีขนาดของที่ดินใหญ่ขึ้น การลงทุนจะเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าขนาดของที่ดินเล็ก การลงทุนจะลดน้อยลงด้วย ทั้งนี้เพราะเป็นแหล่งอาหารหยาบของ ไก่

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนม
เชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Location of The Study)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการในพื้นที่ 9 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่
อันได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง อำเภอสารภี อำเภอสันทราย
อำเภอแม่ริม อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันกำแพง อำเภอจอมทอง และพื้นที่จังหวัดลำพูน
2 อำเภอ อันได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอป่าซาง ซึ่งอยู่ในเขตดำเนินงานของสหกรณ์โคนม
เชียงใหม่ จำกัด เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของสหกรณ์จึงได้จัดแบ่งกลุ่มออกเป็น 3
กลุ่ม คือ กลุ่มในเมือง กลุ่มสันกำแพง และกลุ่มนอกทลวย

กลุ่มในเมือง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ๆ คือ กลุ่มในเมืองสายเหนือ และ
กลุ่มในเมืองสายใต้

(1) กลุ่มในเมืองสายเหนือ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอสารภี
อำเภอสันทราย อำเภอแม่ริม อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอป่าซางลำพูน และอำเภอเมือง
ลำพูนบางส่วน

(2) กลุ่มในเมืองสายใต้ ประกอบด้วย อำเภอหางดง อำเภอ
สันป่าตอง อำเภอจอมทอง

กลุ่มสันกำแพง ประกอบด้วย อำเภอสันกำแพง และตำบลห้วยยาบ อำเภอ
เมืองลำพูน

กลุ่มออนไลน์ ประกอบด้วย หมู่บ้านออนไลน์ ตำบลออนเหนือ อำเภอ
สันกำแพง

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
(The Population and Sampling Method)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ที่เป็นสมาชิก ชั้นทะเบียนถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น

สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จากจำนวนประชากรทั้งหมด 568 ครอบครัว (ณ วันที่ 30 กันยายน 2531) โดยใช้สูตรของ Pagose, Garcia และ Leon ใน Chua (1984) (นำชัย , 2529 : 54) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N = จำนวนประชากรทั้งหมด
e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตร 234 ครอบครัว จากนั้นนำจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมาคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม โดยใช้สูตร Nagtalan ใน Chua (1984) (นำชัย , 2529 : 54) ดังนี้

$$n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

n_1 = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

n = จำนวนประชากรทั้งหมด

N_1 = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

N = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มจากตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

จากการคำนวณได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มในเมือง จากประชากรทั้งหมด 201 ครอบครัว ได้จำนวน
ประชากรตัวอย่าง 83 ครอบครัว
2. กลุ่มสินค้าแพง จากประชากรทั้งหมด 223 ครอบครัว ได้จำนวน
ประชากรตัวอย่าง 92 ครอบครัว
3. กลุ่มอ่อนทวย จากประชากรทั้งหมด 144 ครอบครัว ได้จำนวน
ประชากรตัวอย่าง 59 ครอบครัว

สำหรับการสุ่มตัวอย่างนั้น ได้ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพราะไม่สามารถนัดเกษตรกรได้ และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมอยู่กระจายในพื้นที่หลายอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
(The Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อใช้สัมภาษณ์จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ ได้แก่ เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา วัตถุประสงค์การเข้าเป็นสมาชิก ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ลักษณะถือครอง การใช้ที่ดิน และขนาดของฟาร์ม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับที่มาและส่วนผสมประกอบการลงทุน ได้แก่ มูลค่าผลผลิตที่ได้รับ ภาวะทรัพย์สินแรงงาน และการใช้แรงงาน ภาวะหนี้สิน รายรับ และรายจ่ายของฟาร์ม และการออมของฟาร์ม

การรวบรวมข้อมูล
(Data Gathering)

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการจ้างเหมาโดยผู้วิจัยกำกับแนะนำ โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เกษตรกรสมาชิกที่เป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงมีนาคม พุทธศักราช 2532 มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้ากลุ่ม และกลุ่มย่อย เพื่อวางแผนกำหนดเส้นทางจะไปสัมภาษณ์ล่วงหน้า
2. ทดสอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อชี้แจงผู้ดำเนินการที่จะไปเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิธีเก็บข้อมูลที่ถูกต้องตรงกัน จนผลเป็นที่น่าพอใจ
3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรสมาชิกทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มในเมือง 83 ครอบครัว กลุ่มสันกำแพง 92 ครอบครัว และกลุ่มออนหลวย 59 ครอบครัว รวมทั้งหมด 234 ครอบครัว

การวิเคราะห์ข้อมูล
(Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. **ขั้นบรรณาธิกรณ** ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเป็นการจัดหมวดหมู่และบันทึกข้อมูลลงในแบบลงรหัส (Coding Form) หลังจากนั้น นำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับวิทยาศาสตร์สังคม (Statistical Package For The Social Sciences หรือ SPSS)
2. **วิเคราะห์เชิงพรรณนา** (Descriptive Method) โดยอาศัยสถิติอย่างง่าย ๆ เช่น ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่อใช้อธิบายถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
3. **วิเคราะห์โดยให้สถิติวิเคราะห์อาศัยสมการถดถอย** (Regression analysis) เพื่อใช้วิเคราะห์ฟังก์ชันการลงทุนโดยอาศัยรูปแบบการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$$I = a + b_1 M + b_2 E_d + b_3 L_o + b_4 P_k + b_5 F_o + b_6 A_g + b_7 I_n + b_8 L$$

โดยกำหนดให้

I = การลงทุนเบื้องต้น (gross investment) ในปีที่สำรวจมีหน่วยเป็นบาท ซึ่งเป็นตัวแปรตาม (dependent variable)

a = ค่าคงที่ (constant term)

M = จำนวนวันในการทำงานทั้งหมดของแรงงานภายในฟาร์ม ในปีที่สำรวจ มีหน่วยเป็น man-days (1man-days = 8 ชั่วโมง)

E_d = ระดับการศึกษาเฉลี่ยของเกษตรกรที่ทำงานในฟาร์ม ในปีที่สำรวจโดยจัดชั้น ดังนี้ คือ ไม่รู้หนังสือ = 1 , ประถมศึกษา = 2 , มัธยมศึกษา = 3 , สูงกว่ามัธยมศึกษา = 4

- L_0 = เงินกู้ หรือสินเชื่อเพื่อการผลิตในปีที่สำรวจ ทั้งที่ได้รับจากแหล่งที่เป็นสถาบันและไม่เป็นสถาบัน มีหน่วยเป็นบาท
 P_k = ต้นทุนในการใช้ทุนในปีที่สำรวจ (user cost) มีหน่วยเป็นบาท ซึ่งหาได้จากสูตร $P_k = (r + d) P_i$ ในปีที่สำรวจ r คือ อัตราดอกเบี้ยต่อปี d คือ อัตราค่าเสื่อมของทุน และ P_i คือ มูลค่าของการลงทุนในปัจจุบัน
 F_u = ขนาดฟาร์มขนาดต่าง ๆ น้อยกว่า 6 = 1 , 6 - 10 = 2 และมากกว่า 10 = 3
 A_u = ระดับอายุของหัวหน้าครัวเรือนสมาชิกที่ทำงานในฟาร์ม ในปีที่สำรวจมีหน่วยเป็นปี
 I_n = ขนาดรายได้ต่อครัวเรือนในฟาร์ม ในปีที่สำรวจมีหน่วยเป็นบาท
 L = ขนาดที่ดินที่ใช้ในการเลี้ยง ไก่ และ เพาะปลูกในปีที่สำรวจมีหน่วยเป็นไร่
 $b_1 \dots b_8$ = ตัวสัมประสิทธิ์ (coefficient) ที่ต้องหา

ระยะเวลาในการวิจัย

(Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาทั้งสิ้น 24 เดือน คือ เดือนกุมภาพันธ์ 2532 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2534

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ (RESEARCH RESULTS AND DISCUSSION)

สถานการณ์เศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

ในบทนี้ จะเป็นการกล่าวถึงสภาพทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ลักษณะการถือครองและการใช้ที่ดิน การใช้แรงงาน การผลิตพืชและสัตว์ รายรับ รายจ่าย และรายได้ของฟาร์ม ภาวะหนี้สินและทรัพย์สินของฟาร์ม ตลอดจนงานบริโภคราย การออมและการลงทุนของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ได้ดียิ่งขึ้น

สภาพทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิกสหกรณ์

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จัดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ประเภทสหกรณ์การเกษตรรูปพิเศษ เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2508 ณ วันที่ 30 กันยายน 2531 มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 568 ครอบครัว

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด มีหน้าที่ส่งเสริมกิจการการเลี้ยงโคนม โดยการจัดหาทุน วัสดุ อุปกรณ์การเกษตร วัตถุดิบ รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อการแปรรูป และจัดจำหน่าย เผยแพร่ความรู้ด้านการเลี้ยงโคนม ตลอดจนการให้บริการด้านการปรับปรุง บำรุงพันธุ์สัตว์แก่สมาชิกของสหกรณ์ จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของเกษตรกรที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จำนวน 234 ครอบครัว ปรากฏว่าร้อยละ 43.20 มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการขายผลผลิตให้ได้ราคาดี ร้อยละ 41.40 ต้องการกู้ยืมเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ร้อยละ 12.00 ต้องการซื้อวัสดุอุปกรณ์การเกษตรในราคาถูก และร้อยละ 3.40 ต้องการความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในการเลี้ยงโคนม (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 วัตถุประสงค์การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

หน่วย : คน

วัตถุประสงค์	จำนวน	ร้อยละ 1/
ต้องการกู้ยืมเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ	97	41.40
ต้องการขายผลผลิตให้ได้ราคาดี	101	43.20
ต้องการซื้อวัสดุอุปกรณ์เกษตรในราคาถูก	28	12.00
ต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ	8	3.40
รวม	234	100.00

1/ ร้อยละของจำนวนสมาชิกสหกรณ์ตัวอย่าง

แรงงานและการใช้แรงงานของครัวเรือน

แรงงานในครัวเรือน

สำหรับครัวเรือนฟาร์มโตที่มีจำนวนคนมาก ย่อมหมายถึง ภาระความรับผิดชอบของหัวหน้าครอบครัวนั้นจะมีมากขึ้น โดยเฉพาะครัวเรือนฟาร์มที่มีจำนวนคนมาก แต่คนที่อยู่ในวัยทำงานมีน้อย ย่อมหมายถึง ภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจะสูงตามไปด้วย ทำให้ความสามารถในการออมลดลง และเงินที่จะนำไปใช้ในการลงทุนก็อาจจะไม่เพียงพอ กับความต้องการ ดังนั้น จำนวนแรงงานในครัวเรือนฟาร์มจึงมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของครัวเรือนฟาร์มนั้น ๆ มาก จากการศึกษาปรากฏว่าในฟาร์มหนึ่ง ๆ มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 4.32 คน แยกเป็นแรงงานครอบครัวเฉลี่ย 3.46 คน หรือร้อยละ 80.09 แรงงานจ้างเฉลี่ย 0.67 คน หรือร้อยละ 15.51 และแรงงานแลกเปลี่ยนเฉลี่ย 0.19 คน หรือร้อยละ 4.40 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด จากจำนวนแรงงานทั้งหมด สามารถจำแนกตามลักษณะของการใช้แรงงานได้เป็นสองประเภท คือ เป็นแรงงานที่ใช้ในกิจการฟาร์มเฉลี่ย 3.67 คน หรือร้อยละ 84.95 และแรงงานที่

ใช้ออกกิจการเฉลี่ย 0.65 คน หรือร้อยละ 15.05 ของจำนวนแรงงานที่ใช้ในครัวเรือนฟาร์ม (ตารางที่ 2) จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด นั้น ต้องพึ่งพาแรงงานในครัวเรือนเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 2 แรงงานและการใช้แรงงานของครัวเรือนเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : คน

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	จำนวนแรงงานและการใช้แรงงาน 1/						รวม
	แรงงาน ครอบครัว	แรงงาน จ้าง	แรงงาน แลกเปลี่ยน	รวม	ใช้ใน กิจการ	ใช้ออก กิจการ	
น้อยกว่า 6 ตัว	3.18	0.06	0.00	3.24	2.87	0.37	3.24
6 - 10	3.44	0.34	0.18	3.96	3.19	0.77	3.96
มากกว่า 10 ตัว	3.76	1.60	0.41	5.77	4.49	0.83	5.77
เฉลี่ย	3.46	0.67	0.19	4.32	3.67	0.65	4.32
ร้อยละ	80.09	15.51	4.40	100.00	84.95	15.05	100.00

1/ หมายถึง บุคคลที่อยู่ในวัยทำงาน อายุระหว่าง 11 - 60 ปี

การใช้แรงงานของครัวเรือน

การใช้แรงงานของครัวเรือนฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า แรงงานส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในกิจการฟาร์ม โดยเฉลี่ย 3.67 คน หรือร้อยละ 84.95 ของจำนวนแรงงานที่ใช้ในครัวเรือนฟาร์ม จะมีเพียงส่วนน้อยที่ถูกใช้ไปนอกกิจการฟาร์ม โดยเฉลี่ย 0.65 คน หรือร้อยละ 15.05 ของจำนวนแรงงานที่ใช้ในครัวเรือนฟาร์ม (ตารางที่ 2)

เพศและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การพิจารณาถึงเพศ และอายุของหัวหน้าครัวเรือนนั้น จะทำให้ทราบถึงความสามารถและความเต็มใจที่จะยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตแผนใหม่ ตลอดจนมีการลงทุนให้เพียงพอกับความต้องการของฟาร์ม อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในอนาคตของเกษตรกรเอง จากการสำรวจเกษตรกรตัวอย่างปรากฏว่า เกษตรกรตัวอย่าง ช่วงอายุ 41 - 60 ปี เป็นเพศชาย เฉลี่ย 154 คน หรือร้อยละ 65.81 ของเกษตรกรตัวอย่าง และเป็นเพศหญิงเฉลี่ย 7 คน หรือร้อยละ 2.99 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด ส่วนเกษตรกรตัวอย่างช่วงอายุ 20 - 40 ปี เป็นเพศชาย เฉลี่ย 69 คน หรือร้อยละ 29.49 ของเกษตรกรตัวอย่าง และเกษตรกรตัวอย่างช่วงอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไปเป็นเพศชายเฉลี่ย 3 คน หรือร้อยละ 1.28 ของเกษตรกรตัวอย่าง และเพศหญิง เฉลี่ย 1 คน หรือร้อยละ 0.43 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 เพศและอายุของหัวหน้าครัวเรือน สมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จำแนกตามขนาดของฟาร์ม ปีการผลิต 2531

หน่วย : คน

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	เพศ และอายุ (คน/ปี)						รวม
	20 - 40 ปี		41 - 60 ปี		มากกว่า 60 ปี		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
น้อยกว่า 6 ตัว	11	0	5	0	0	0	16
6 - 10	41	0	60	3	2	0	106
มากกว่า 10 ตัว	17	0	89	4	1	1	112
รวมทั้งหมด	69	0	154	7	3	1	234
ร้อยละ	29.49	0	65.81	2.99	1.28	0.43	100

ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

การพิจารณาถึงระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์ โคนมเชียงใหม่ จำกัด นั้นจะทำให้สามารถทราบถึงภาวะการยอมรับเทคโนโลยีในการผลิต แผนใหม่ ตลอดจนการยอมรับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินกิจการฟาร์ม และการศึกษาหาวิธีการ ตลอดจนโลกทรรศน์ในการปรับปรุงการผลิตเพื่อการค้ามากขึ้น จนสามารถทำให้เกิดการสะสมทุนเพื่อการลงทุนในอนาคตต่อไป จากการสำรวจเกษตรกรตัวอย่าง ปรากฏว่า เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่เรียนจบชั้นประถมศึกษา จำนวน 132 คน หรือร้อยละ 56.41 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 81 คน หรือร้อยละ 34.62 และจบการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 21 คน หรือร้อยละ 8.97 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์ โคนมเชียงใหม่ จำกัด
จำแนกตามขนาดฟาร์ม ปีการผลิต 2531

หน่วย : คน

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	ระดับการศึกษา				รวม
	ไม่รู้หนังสือ	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	สูงกว่ามัธยมศึกษา	
น้อยกว่า 6 ตัว	0	0	10	0	16
6 - 10	0	70	36	0	106
มากกว่า 10 ตัว	0	56	35	21	112
รวมทั้งหมด	0	132	81	21	234
ร้อยละ	0	56.41	34.62	8.97	100

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

การเลี้ยง ไก่ เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมจากเกษตรกรอย่างกว้างขวางขึ้นตามลำดับ เพราะเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรเป็นอย่างมาก ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของเกษตรกร ทำให้สามารถทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของการเลี้ยง ไก่ เพื่ออาชีพ รวมถึงความสามารถในการสะสมประสบการณ์ในการเลี้ยง ไก่ ในการพัฒนาการเลี้ยง ไก่ ให้ทันสมัย ที่เสียต้นทุนต่ำ และมีประสิทธิภาพสูงที่สุดจากการศึกษาเกษตรกรตัวอย่าง ปรากฏว่าส่วนใหญ่เกษตรกรเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ ไก่ เชียงใหม่ จำกัด ช่วง 1 - 5 ปี จำนวน 159 คน หรือร้อยละ 67.95 ช่วง 6 - 10 ปี จำนวน 64 คน หรือร้อยละ 27.35 น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 9 คน หรือร้อยละ 3.85 และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คนหรือร้อยละ 0.85 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ไก่ เชียงใหม่ จำกัด จำแนกตามขนาดฟาร์ม ปีการผลิต 2531

หน่วย : คน

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก (ปี)				รวม
	น้อยกว่า 1 ปี	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี	
น้อยกว่า 6 ตัว	0	11	5	0	16
6 - 10	7	17	27	1	106
มากกว่า 10 ตัว	2	77	32	1	112
รวมทั้งหมด	9	159	64	2	234
ร้อยละ	3.85	67.95	27.35	0.85	100

ลักษณะการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดิน จะมีผลกระทบต่อการลงทุนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินเอง จะมีการลงทุนและปรับปรุงกิจการฟาร์มมากกว่าเกษตรกรที่เป็นผู้เช่า เพราะผู้เช่านั้น นอกจากจะไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินแล้ว ยังขาดสิ่งจูงใจที่จะทำการลงทุนอีกด้วย ในการศึกษาได้แบ่งการถือครองที่ดินออกเป็น 4 ลักษณะ คือ เป็นเจ้าของ ผู้เช่า เข้าทำเปล่า และให้ผู้อื่นเช่า ทั้งนี้ เจ้าของจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในการใช้และปรับปรุงที่ดินให้เหมาะสมสำหรับการเลี้ยง ไก่ได้เต็มที่ ผู้เช่ามีสิทธิ์ในการใช้ที่ดิน โดยต้องเสียค่าเช่าเป็นค่าตอบแทนจากการใช้ที่ดิน แต่ไม่สามารถถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นได้ ส่วนการเช่าทำประโยชน์เปล่าจะเป็นผู้มีสิทธิ์ในการใช้ที่ดิน โดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทนใด ๆ แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและให้ผู้อื่นเช่า อาจจะเป็นการให้เช่าบางส่วนหรือทั้งหมด แต่ยังคงมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเอง ซึ่งส่วนใหญ่พบว่า เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศไม่เหมาะสมในการเพาะปลูกเกษตรกร จึงแบ่งให้ผู้อื่นเช่าดีกว่าจะดำเนินกิจการเองในรูปของการให้เช่าทำแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์

การศึกษาถึงลักษณะถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อฟาร์ม ปรากฏว่า เกษตรกรตัวอย่าง มีเนื้อที่ถือครองเฉลี่ยฟาร์มละ 19.58 ไร่ เป็นเจ้าของเอง 15.24 ไร่ หรือร้อยละ 77.83 เป็นผู้เช่า 3.06 ไร่ หรือร้อยละ 15.63 และเป็นที่ดินทำประโยชน์เปล่า 1.28 ไร่ หรือร้อยละ 6.54 ของเนื้อที่ถือครองทั้งหมด (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ลักษณะการถือครองที่ดินต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มสมาชิกสหกรณ์โคนม
เชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : ไร่

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	ลักษณะการถือครอง				รวม
	เป็นเจ้าของ	เป็นผู้เช่า	ทำเปล่า	ให้ผู้อื่นเช่า ^{1/}	
น้อยกว่า 6 ตัว	11.50	1.31	1.62	0.00	14.43
6 - 10	13.53	3.21	0.61	0.00	17.35
มากกว่า 10 ตัว	20.66	4.66	1.62	0.01	26.95
เฉลี่ย	15.24	3.06	1.28	0.00	19.58
ร้อยละ	77.83	15.63	6.54	0.00	100.00

^{1/} หมายถึง การแบ่งให้เช่าบางส่วน หรือทั้งหมด

ในจำนวนเนื้อที่เกษตรกรถือครองทั้งหมด 19.58 ไร่ นั้น เป็นเนื้อที่ที่เป็น
โฉนด หรือ นส.3 , สค.1 , 3 และไม่มีเอกสารสิทธิ์ เฉลี่ยเท่ากับ 16.57 ไร่ , 2.29
ไร่ และ 0.72 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 84.62 , 11.70 และ 3.68 ของเนื้อที่ถือครองทั้ง
หมด ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 กรรมสิทธิ์ในที่ดินเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดของฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์
โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : ไร่

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	กรรมสิทธิ์ในที่ดิน			รวม
	นส.3 , โฉนด	สค.1 , 3	ไม่มีเอกสารสิทธิ์ 1/	
น้อยกว่า 6 ตัว	12.12	2.25	0.06	14.43
6 - 10	14.70	2.64	0.01	17.35
มากกว่า 10 ตัว	22.90	1.99	2.06	26.95
เฉลี่ย	16.57	2.29	0.72	19.58
ร้อยละ	84.62	11.70	3.68	100.00

1/ หมายถึง ไม่มีเอกสารสิทธิ์ เช่น โฉนด , นส.3 , สค.1 , 3

เนื้อที่ถือครองเฉลี่ยทั้งหมด 19.58 ไร่ นั้น สามารถแบ่งแยกตามประเภทของการใช้ที่ดิน ดังนี้ ใช้ในการเลี้ยงโคนมเฉลี่ย 11.28 ไร่ หรือร้อยละ 57.61 ใช้ในการเพาะปลูกพืช 6.70 ไร่ หรือร้อยละ 34.22 และใช้เพื่อการอื่น 1.60 ไร่ หรือร้อยละ 8.17 ของเนื้อที่ถือครองทั้งหมด ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การใช้ที่ดินของครัวเรือนเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามของฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : ไร่

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	การใช้ที่ดิน			รวม
	เลี้ยง โคนม	เพาะปลูก	อื่น ๆ ^{1/}	
น้อยกว่า 6 ตัว	7.88	4.37	2.18	14.43
6 - 10	9.39	6.50	1.46	17.35
มากกว่า 10 ตัว	16.57	9.22	1.16	26.95
เฉลี่ย	11.28	6.70	1.60	19.58
ร้อยละ	57.61	34.22	8.17	100.00

^{1/} หมายถึง พื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือนอกเหนือจากการใช้เลี้ยง โคนม

การผลิตพืชและสัตว์

ในการศึกษาการผลิต โคนม และการผลิตทางพืชของสมาชิกสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด จะทำให้ทราบถึงแหล่งที่มาของรายได้ของฟาร์มที่สำคัญ ซึ่งในการศึกษานี้ได้แยกการพิจารณาออกเป็นการผลิตทางสัตว์ อันได้แก่ กิจกรรมหลักที่ทำรายได้ส่วนใหญ่แก่ฟาร์ม คือ การเลี้ยง โคนม ส่วนการผลิตทางพืชนั้น ศึกษาเฉพาะบางส่วนที่เกี่ยวกับรายได้ในทางตรงเท่านั้น

การผลิตทางสัตว์

เนื่องจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ส่วนใหญ่เลี้ยงโคนมมากกว่าปลูกพืช ดังนั้น รายได้ของฟาร์มส่วนใหญ่จึงมาจากการขายน้ำนมดิบ นอกจากนี้ ยังมีรายได้จากการผลิตทางพืชบางประเภท เช่น จากการผลิตยาสูบ ข้าว ข้าวโพด กระเทียม มะเขือเทศ ถั่ว และอื่น ๆ เป็นต้น

จำนวนโคนมที่เกษตรกรเลี้ยง จึงเป็นตัววัดขนาดของรายได้ของเกษตรกรสมาชิก ทั้งนี้เพราะว่าเกษตรกรที่เลี้ยงโคนมมาก ผลผลิตก็จะมาก และรายได้ก็จะมากตามไปด้วย จากการศึกษาสามารถจำแนกประเภทของโคนมที่เกษตรกรสมาชิกเลี้ยงอยู่ ได้ดังนี้ คือ เป็นโครีตนมเฉลี่ย 7.60 ตัว หรือร้อยละ 74.00 โคไม่รีตนม 2.03 ตัว หรือร้อยละ 19.77 และโครุ่น 0.64 ตัว หรือร้อยละ 6.23 ของจำนวนโคนมทั้งหมด (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนโคนมทั้งหมด จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : ตัว

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	จำนวนโคนม			รวม
	โครีตนม	โคไม่รีตนม	โครุ่น	
น้อยกว่า 6 ตัว	4.50	1.24	0.25	5.99
6 - 10	6.07	1.90	0.21	8.18
มากกว่า 10 ตัว	12.23	2.95	1.46	16.64
เฉลี่ย	7.60	2.03	0.64	10.27
ร้อยละ	74.00	19.77	6.23	100.00

ความสามารถในการทำรายได้จากการเลี้ยง ไก่เนื้อขึ้นอยู่กับเกษตรกรสามารถหมุนเวียนโคเนื้อที่จะรีดนมได้สม่ำเสมอเพียงใด โดยเฉพาะฟาร์มขนาดใหญ่ สามารถวางแผนเพื่อให้มีโครีดนมได้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีรายได้สม่ำเสมอทั้งปีอีกด้วย ดังนั้น รายได้ของฟาร์มจึงขึ้นอยู่กับขนาดของฟาร์ม จากการศึกษา ปรากฏว่า รายได้ของฟาร์มส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการขายน้ำนมดิบ เฉลี่ย 108,196.12 บาท หรือร้อยละ 87.26 ขายแม่โคเฉลี่ย 7,913.73 บาท หรือร้อยละ 6.38 ขายโคขุนเฉลี่ย 2,783.62 บาท หรือร้อยละ 2.24 และรายได้อื่น ๆ เช่น ขายมูลสัตว์เฉลี่ย 5,099.25 บาท หรือร้อยละ 4.12 ของรายได้ของฟาร์ม (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 รายได้จากการเลี้ยง ไก่เนื้อเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	มูลค่าผลผลิต				รวม
	น้ำนมดิบ	ขายแม่โค	ขายโคขุน	อื่น ๆ	
น้อยกว่า 6 ตัว	69,614.37	0	0	2,556.25	72,170.62
6 - 10	105,073.11	1,018.86	287.92	1,680.79	108,060.68
มากกว่า 10 ตัว	149,900.89	22,722.32	8,062.94	11,060.71	191,746.86
เฉลี่ย	108,196.12	7,913.73	2,783.62	5,099.25	123,992.72
ร้อยละ	87.26	6.38	2.24	4.12	100.00

จะเห็นได้ว่า ขนาดฟาร์มที่มีขนาดใหญ่ หรือมีโคนมมาก จะมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าขนาดฟาร์มเล็ก หรือฟาร์มที่มีโคนมน้อย

การผลิตทางพืช

เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด นอกจากจะเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพแล้ว เกษตรกรตัวอย่างยังทำการผลิตพืชอีกหลายประเภท เช่น ยาสูบ ข้าว ข้าวโพด กระเทียม มะเขือเทศ และอื่น ๆ ทั้งนี้เป็นผลทำให้ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการสำรวจมูลค่าผลผลิตทางพืชเฉลี่ยต่อฟาร์มของเกษตรกรสมาชิก พบว่าขนาดฟาร์มน้อยกว่า 6 ตัว มูลค่าผลผลิตพืชเฉลี่ย 34,625.00 บาท ขนาดฟาร์ม 6 - 10 ตัว มูลค่าผลผลิตพืชเฉลี่ย 31,203.77 บาท และขนาดฟาร์มมากกว่า 10 ตัว มูลค่าผลผลิตพืชเฉลี่ย 91,990.85 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 มูลค่าผลผลิตทางพืชเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	มูลค่าผลผลิตพืช (ทั้งปี / บาท)
น้อยกว่า 6 ตัว	34,625.00
6 - 10	31,203.77
มากกว่า 10 ตัว	91,990.85
เฉลี่ย	52,606.54
ร้อยละ	100.00

รายได้ รายจ่าย และรายได้ของฟาร์ม

รายรับทั้งหมดของฟาร์ม

ในการศึกษา ได้แบ่งรายรับของฟาร์มออกเป็น 4 ประเภท คือ รายรับจากพืช รายรับจากโคนม รายรับจากสัตว์อื่น รายรับจากปัจจัยคงเหลือ จากตารางที่ 12 ปรากฏว่ามีรายรับทั้งหมดของฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 182,940.58 บาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายรับจากการเลี้ยง โคนมเฉลี่ย 123,992.60 บาท หรือร้อยละ 67.78 รายรับจากทางพืชเฉลี่ย 52,606.54 บาท หรือร้อยละ 28.76 และรายรับจากสัตว์อื่นเฉลี่ย 983.88 บาท หรือร้อยละ 0.54 และรายรับจากปัจจัยคงเหลือเฉลี่ย 5,357.56 บาท หรือร้อยละ 2.92 ของรายรับทั้งหมดของฟาร์ม รายรับทั้งหมดของฟาร์มจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับขนาดของฟาร์ม กล่าวคือ รายรับทั้งหมดของฟาร์มจะสูงขึ้น ถ้าขนาดของฟาร์มใหญ่ขึ้น

ตารางที่ 12 รายรับทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนม เชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	รายรับของฟาร์ม				รวม
	พืช	โคนม	สัตว์อื่น ๑ ^{1/}	ปัจจัยคงเหลือ	
	น้อยกว่า 6 ตัว	34,625.00	72,170.62	500.00	
6 - 10 ตัว	31,203.77	108,060.68	1,605.00	2,760.37	143,629.82
มากกว่า 10 ตัว	91,990.85	191,746.86	846.64	9,968.21	294,552.56
เฉลี่ย	52,606.54	123,992.60	983.88	5,357.56	182,940.58
ร้อยละ	28.76	67.78	0.54	2.92	100.00

1/ สัตว์อื่น ๆ หมายถึง สัตว์อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากโคนม

รายจ่ายทั้งหมดของฟาร์ม

รายจ่ายทั้งหมดของฟาร์ม ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตทางพืช ทั้งที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด และค่าใช้จ่ายในการผลิตโคนม ทั้งที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด จากการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏว่า รายจ่ายทั้งหมดของฟาร์มเฉลี่ยฟาร์ละ 97,373.98 บาท ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าเครื่องมือทางสัตวเฉลี่ย 40,768.93 บาท หรือร้อยละ 41.87 ค่าใช้จ่ายไม่เป็นเงินสดทางสัตวเฉลี่ย 15,310.08 บาท หรือร้อยละ 15.72 ค่าใช้จ่ายค่าเครื่องมือทางพืชเฉลี่ย 12,783.78 บาท หรือร้อยละ 13.13 ค่าใช้จ่ายเป็นเงินสดทางสัตวเฉลี่ย 8,797.10 บาท หรือร้อยละ 9.03 ค่าใช้จ่ายไม่เป็นเงินสดทางพืชเฉลี่ย 6,769.47 บาท หรือร้อยละ 6.95 ค่าใช้จ่ายแรงงานผลิตทางสัตวเฉลี่ย 6,509.86 บาท หรือร้อยละ 6.69 ค่าใช้จ่ายเป็นเงินสดผลิตพืชเฉลี่ย 3,770.19 บาท หรือร้อยละ 3.87 และค่าจ้างแรงงานผลิตพืชเฉลี่ย 2,664.57 บาท หรือร้อยละ 2.74 ของรายจ่ายทั้งหมดของฟาร์ม (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 รายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	รายจ่ายของฟาร์ม								รวม
	ค่าจ้าง แรงงาน ผลิตพืช	ค่าจ้าง แรงงาน ผลิตสัตว์	ค่าใช้จ่าย เงินสด ผลิตพืช	ค่าใช้จ่าย เงินสด ผลิตสัตว์	ค่า เครื่องมือ ทางพืช	ค่า เครื่องมือ ทางสัตว์	ค่าใช้จ่าย ไม่เป็น เงินสดพืช	ค่าใช้จ่าย ไม่เป็น เงินสดสัตว์	
	น้อยกว่า 6 ตัว	625.00	2,312.50	825.00	1,925.00	9,987.50	20,625.00	4,437.50	
6 - 10	2,349.52	2,919.33	4,981.64	11,632.82	14,513.05	13,610.37	6,023.58	13,631.13	69,652.44
มากกว่า 10 ตัว	5,019.19	14,297.76	5,503.92	12,842.49	13,850.80	88,071.42	9,847.32	22,236.60	171,669.50
เฉลี่ย	2,664.57	6,509.86	3,770.19	8,797.10	12,783.78	40,768.93	6,769.47	15,310.08	97,373.98
ร้อยละ	2.74	6.69	3.87	9.03	13.13	41.87	6.95	15.72	100.00

รายได้ของฟาร์ม

รายได้ของฟาร์มเป็นรายได้ที่สำคัญยิ่งของเกษตรกร โดยทั่วไปถือกันว่าเงิน
ทุนที่เกษตรกรจะนำไปลงทุนต่อไปนั้น ส่วนใหญ่ได้มาจากรายได้ของฟาร์ม และที่เหลือจะได้
มาจากการกู้ยืม การวัดรายได้ของฟาร์มสามารถทำได้โดยการนำเอารายรับทั้งหมดของ
ฟาร์มไปหักออกจากรายจ่ายทั้งหมดของฟาร์ม

จากการศึกษาปรากฏว่า เกษตรกรสมาชิกตัวอย่างมีรายได้ของฟาร์มทั้งหมด
เฉลี่ยฟาร์มละ 85,566.60 บาท และเมื่อหักมูลค่าประเมิน (Imputed Value) ของ
การใช้งานของสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ยฟาร์มละ 18,853.50 บาท ออกจะเป็นรายได้สุทธิ
ของฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 66,713.10 บาท (ตารางที่ 14) จะเห็นได้ว่ารายได้ของ
ฟาร์ม หรือรายได้ของฟาร์มสุทธิก็ตาม ยิ่งฟาร์มมีขนาดใหญ่ขึ้น ทั้งรายได้ของฟาร์ม หรือ
รายได้ของฟาร์มสุทธิของฟาร์มก็จะมีมูลค่าสูงขึ้น

ตารางที่ 14 รายได้ของฟาร์ม และรายได้สุทธิของฟาร์มเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาด
ฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	รายรับ ของฟาร์ม	รายจ่าย ของฟาร์ม	รายได้ ของฟาร์ม	การใช้ แรงงาน ^{1/}	รายได้สุทธิ
น้อยกว่า 6 ตัว	110,639.37	50,800.00	59,839.37	17,140.50	42,698.87
6 - 10	143,629.82	69,652.44	73,977.38	18,834.00	55,143.38
มากกว่า 10 ตัว	294,552.56	171,669.50	122,883.06	20,586.00	102,297.06
เฉลี่ย	182,940.58	97,669.98	85,566.60	18,853.50	66,713.10

^{1/} การใช้แรงคนของสมาชิกในครัวเรือนคิดจาก $\frac{1}{2}$ ของ 1 ปี x
ค่าจ้างแรงงานท้องถิ่น x จำนวนแรงงาน

รายได้ของครอบครัวฟาร์ม

รายได้ของครอบครัวฟาร์ม หมายถึง ผลรวมของรายได้ของฟาร์มกับรายได้นอกฟาร์ม สำหรับรายได้นอกฟาร์มนั้น ได้แก่ รายได้ที่ได้รับจากการค้าขาย การขายแรงงาน หรือรับจ้างทั่วไป ดอกเบี้ยรับจากเงินฝากประเภทต่าง ๆ การให้เช่าทรัพย์สิน บางประเภท เช่น เครื่องมือการเกษตร และรายได้อื่น ๆ อาทิเช่น เงินรางวัล เงินอุดหนุน จากการศึกษาปรากฏว่า เกษตรกรสมาชิกตัวอย่างจะมีรายได้ของครอบครัวฟาร์มเฉลี่ย 144,768.03 บาท เป็นรายได้ของฟาร์มเฉลี่ย 85,566.60 บาท หรือร้อยละ 74.55 ของรายได้ครอบครัวฟาร์ม และรายได้นอกฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 29,201.43 บาท หรือร้อยละ 25.45 ของรายได้ครอบครัวฟาร์ม (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 รายได้ของครอบครัวฟาร์มเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิก สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	รายได้ของฟาร์ม	รายได้นอกฟาร์ม	รายได้ของครอบครัวฟาร์ม
น้อยกว่า 6 ตัว	59,839.37	27,112.50	86,951.87
6 - 10	73,977.38	19,137.15	93,114.53
มากกว่า 10 ตัว	122,883.06	41,354.62	164,237.68
เฉลี่ย	85,566.60	29,201.43	144,768.03
ร้อยละ	74.55	25.45	100.00

จะเห็นได้ว่า รายได้ของครอบครัวฟาร์ม มีความสัมพันธ์ทางตรงกับขนาดของฟาร์ม กล่าวคือ เมื่อขนาดของฟาร์มใหญ่ขึ้นรายได้ของครอบครัวฟาร์มก็จะมากขึ้นเช่นเดียวกัน

ภาวะหนี้สินและทรัพย์สินของฟาร์ม

ภาวะหนี้สิน

หนี้สินของเกษตรกรนั้น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินมาใช้ในการลงทุน ตั้งแต่เริ่มแรกของการเลี้ยง ไก่เนื้อ กล่าวคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะเป็นผู้จัดหาทุนเพื่อส่งเสริมกิจการการเลี้ยง ไก่เนื้อตามที่ สหกรณ์ขอดำเนินการในเขตดำเนินงานของสหกรณ์ ไก่เนื้อเชียงใหม่ จำกัด คือ ที่งอกที่ใน จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน อีกด้านหนึ่ง สหกรณ์ ฯ ได้ดำเนินการขอกู้เงินจาก สถาบันการเงินอื่นเพื่อจัดหา ไก่เนื้อพันธุ์ดีให้แก่สมาชิกอีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เกษตรกรตัวอย่าง 234 ครอบครัว กู้ยืมเงินลงทุนจากสถาบันการเงินเพื่อการเลี้ยง ไก่เนื้อ จากการศึกษา ปรากฏว่า เกษตรกรสมาชิกกู้ยืมเงินทุนเพื่อเลี้ยง ไก่เนื้อเฉลี่ย 117,244.61 บาทต่อฟาร์ม จากจำนวนเงินเชื่อทั้งหมดเฉลี่ย 165,002.47 บาทต่อฟาร์ม (ตารางที่ 16)

หนี้สินของฟาร์มทั้งสิ้น

จากตารางที่ 16 จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนฟาร์มเกษตรกรสมาชิกฟาร์มหนึ่ง ๆ จะมีหนี้สินเฉลี่ยฟาร์มละ 165,002.47 บาทต่อฟาร์ม ในจำนวนนี้เป็นหนี้สินคงค้างจากปี ก่อน ๆ รวมอยู่ด้วย ในการศึกษาครั้งนี้ จะพิจารณาเฉพาะหนี้ของฟาร์มที่คงเหลือต่อหน่วย เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม ตามลักษณะการใช้สินเชื่อได้ดังนี้ คือ เพื่อการเลี้ยง ไก่เนื้อเฉลี่ย 117,244.61 บาท หรือร้อยละ 71.06 เพื่อการเพาะปลูกเฉลี่ย 19,810.87 บาท หรือ ร้อยละ 12.00 เพื่อการบริโภคเฉลี่ย 16,138.34 บาท หรือร้อยละ 9.78 และเพื่อการ อื่นเฉลี่ย 11,808.65 บาท หรือร้อยละ 7.16 ของปริมาณเงินเชื่อทั้งหมด (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 สินเชื่อและลักษณะการใช้สินเชื่อเฉลี่ยของฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	สินเชื่อ และลักษณะใช้สินเชื่อ				รวม
	เพาะปลูก	เลี้ยง โคนม	บริโภค	อื่น ๆ	
น้อยกว่า 6 ตัว	14,250.00	118,750.00	12,000.00	10,187.50	155,187.50
6 - 10	20,075.47	106,698.11	14,830.21	10,117.92	151,721.71
มากกว่า 10 ตัว	25,107.14	126,285.71	21,584.82	15,120.53	188,098.20
เฉลี่ย	19,810.87	117,244.61	16,138.34	11,808.65	165,002.47
ร้อยละ	12.00	71.06	9.78	7.16	100.00

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรสมาชิกขนาดฟาร์มเล็ก และเริ่มต้นกิจการใหม่ ๆ มักมีความต้องการเงินทุน หรือสินเชื่อเพื่อเลี้ยง โคนมสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ หรือฟาร์มที่เลี้ยง โคนมมานานแล้ว ทั้งนี้เพราะว่า ฟาร์มที่ดำเนินกิจการมานานแล้วมีโอกาสสะสมทุนได้มากกว่าฟาร์มที่เพิ่งจะเริ่มต้น ดังนั้น จะเห็นว่า กิจการการเลี้ยง โคนมนั้น การสะสมทุนจะต้องอาศัยเวลายาวนาน ยิ่งนานก็ยิ่งจะมีการสะสมทุนเพิ่มขึ้นเท่านั้น จึงทำให้สัดส่วนของการใช้สินเชื่อ ในฟาร์มขนาดใหญ่ลดน้อยลง

แหล่งสินเชื่อ

สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรรูปพิเศษสหกรณ์หนึ่ง
 ตั้งนั้น สหกรณ์จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาทุน วัตถุดิบ อุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือ มา
 สนองความต้องการของสมาชิก จากปี 2518 เป็นต้นมาสหกรณ์ได้จัดหาทุนเพื่อการเลี้ยง
 โคนมมาให้เกษตรกรในการเลี้ยง โคนมมาโดยตลอด จนในปี 2528 สหกรณ์มีภาระในการ
 แปรรูป และจำหน่ายผลิตภัณฑ์นมมาก อีกทั้งสถาบันการเงินต่าง ๆ สนใจในการให้สินเชื่อ
 ด้านนี้มากขึ้น สหกรณ์จึงเลิกธุรกิจด้านสินเชื่อโดยตรง แต่จะเข้าไปดำเนินการด้านสินเชื่อ
 ด้านอื่น ๆ แทน เช่น การจัดหาวัตถุดิบ อาหารสัตว์ ฯลฯ ในรูปของการให้เครดิตแทน
 การให้เป็นเงินสด ดังนั้น รูปแบบของการให้สินเชื่อ จึงเปลี่ยนเป็นการให้สินเชื่อในทาง
 อ้อมแทน จากการศึกษาสินเชื่อที่เกษตรกรใช้บริการ พอจำแนกได้ดังนี้ คือ แหล่งสินเชื่อที่มี
 เป็นสถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคาร
 พาณิชย์ต่าง ๆ เฉลี่ย 163 ครอบครั้ว หรือร้อยละ 69.66 ส่วนแหล่งสินเชื่อที่ไม่เป็น
 สถาบัน จากการศึกษาเฉลี่ย 61 ครอบครั้ว หรือร้อยละ 26.07 และเพื่อนบ้าน เฉลี่ย
 10 ครอบครั้ว หรือร้อยละ 4.27 ของสมาชิกทั้งหมด (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 แหล่งสินเชื่อที่เกษตรกรสมาชิกใช้บริการ จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิก
สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : คน

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	แหล่งสินเชื่อ					รวม
	เป็นสถาบัน		ไม่เป็นสถาบัน			
	สหกรณ์	ธนาคารและอื่น ๆ	ญาติ	เพื่อนบ้าน	อื่น ๆ	
น้อยกว่า 6 ตัว	0	14	2	0	0	16
6 - 10	0	75	26	5	0	106
มากกว่า 10 ตัว	0	74	33	5	0	112
เฉลี่ย	0	163	61	10	0	234
ร้อยละ	0	69.66	26.07	4.27	0	100

ความสามารถในการชำระหนี้

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรสมาชิกสามารถชำระหนี้ได้ตรงเวลากำหนดเฉลี่ย 180 คน หรือร้อยละ 76.90 และสามารถชำระหนี้ได้ก่อนกำหนดเฉลี่ย 54 คน หรือร้อยละ 23.10 ส่วนการชำระหนี้ล่าช้ากว่ากำหนดไม่มี เนื่องจากจากความผูกพันระหว่างเจ้าหนี้กับสมาชิกนั้นเป็นการชำระหนี้ ณ ที่จ่าย ปัญหาการชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้จึงไม่เกิดขึ้น (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
ปีการผลิต 2531

หน่วย : คน

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	ความสามารถในการชำระหนี้			รวม
	ตรงกำหนด	ก่อนกำหนด	หลังกำหนด	
น้อยกว่า 6 ตัว	15	1	0	16
6 - 10	70	36	0	106
มากกว่า 10 ตัว	95	17	0	112
รวมทั้งหมด	180	54	0	234
ร้อยละ	76.90	23.10	0	100

ภาวะสินทรัพย์

สินทรัพย์ของฟาร์มทั้งหมด (Total Farm Assets) ในที่นี้ หมายถึง ตัวแปรผันคงที่ (Stock concepts) ซึ่งได้จัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) สินทรัพย์ประเภททุน (Capital Assets) ซึ่งหมายความรวมถึงสินทรัพย์ประเภททุนถาวร (Fixed Capital Assets) และมูลค่าของสินค้ำคงเหลือ ซึ่งสินทรัพย์ประเภททุนถาวร ได้แก่ ที่ดิน โรงเรือน และสิ่งก่อสร้าง เครื่องมืออุปกรณ์ และยานพาหนะที่ใช้ในการผลิต ส่วนมูลค่าสินค้ำคงเหลือ ได้แก่ มูลค่าของวัตถุดิบ เมล็ดพันธุ์ พืชพันธุ์ พืชผล และปศุสัตว์ คงเหลือ 2) ทรัพย์สินที่ใช้ในครัวเรือนฟาร์ม (Farm Household's Operations) ซึ่ง ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เสื้อผ้า และอื่น ๆ ที่ใช้ในครัวเรือนไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต และ 3) สินทรัพย์สภาพคล่องของฟาร์ม (Farm Liquid Assets) ซึ่ง ได้แก่ เงินสดในมือ เงินฝาก และเงินให้กู้

จากการศึกษาปรากฏว่า เกษตรกรตัวอย่างมีสินทรัพย์ของฟาร์มทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 615,712.60 บาท โดยเป็นสินทรัพย์ประเภททุน เฉลี่ยฟาร์มละ 585,388.96 บาท หรือร้อยละ 95.07 ของสินทรัพย์ทั้งหมด ทรัพย์สินในครัวเรือน เฉลี่ยฟาร์มละ 29,137.71 บาท หรือร้อยละ 4.73 ของสินทรัพย์ทั้งหมด และเป็นทรัพย์สินสภาพคล่อง เฉลี่ยฟาร์มละ 1,185.93 บาท หรือร้อยละ 0.19 ของสินทรัพย์ทั้งหมด เมื่อพิจารณาตามขนาดของฟาร์ม จะเห็นได้ว่า สินทรัพย์ทั้งหมดจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อขนาดฟาร์มใหญ่ขึ้น และเมื่อหักหนี้สินของฟาร์ม เฉลี่ยฟาร์มละ 165,200.47 บาท ออกจากสินทรัพย์ของฟาร์มทั้งหมด จะเหลือเป็นสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 450,710.13 บาท (ตารางที่ 19)

สินทรัพย์ประเภททุน เฉลี่ยฟาร์มละ 585,388.96 บาท นั้นจะเป็นทุนถาวร เฉลี่ยฟาร์มละ 495,875.48 บาท หรือร้อยละ 80.54 ของสินทรัพย์ทั้งหมด และสินค้ำคงเหลือ เฉลี่ยฟาร์มละ 89,513.48 บาท หรือร้อยละ 14.54 ของสินทรัพย์ทั้งหมด (ตารางที่ 19) ส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง เฉลี่ยฟาร์มละ 1,185.93 บาทเป็นเงินสดในมือ

ตารางที่ 19 ทรัพย์สินเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม ตัว	สินทรัพย์ประเภททุน		รวม	ทรัพย์สิน ในครัวเรือน	ทรัพย์สิน สภาพคล่อง	ทรัพย์สิน ทั้งหมด	หนี้สิน	ทรัพย์สิน สุทธิ
	ทุนถาวร	สินค้ำคงเหลือ						
น้อยกว่า 6 ตัว	491,553.10	62,668.75	554,221.85	25,357.79	1,057.31	580,654.95	155,187.50	425,467.45
6 - 10	433,402.71	90,603.77	524,006.48	35,231.62	1,089.64	560,327.74	151,721.71	408,606.03
มากกว่า 10 ตัว	562,670.66	115,267.92	677,938.57	26,806.72	1,410.64	706,156.12	188,098.20	518,056.92
เฉลี่ย	495,875.48	89,513.48	585,388.96	29,137.71	1,185.93	615,712.60	165,200.47	450,710.13
ร้อยละ	80.54	14.54	96.07	4.73	0.19	100.00		

การบริโภค การออม และการลงทุนของฟาร์ม

การบริโภคของฟาร์ม

การบริโภคของฟาร์ม ในที่นี้ หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าไม่คงทนและบริการ (Non durable goods and Services) และการใช้บริการของสินค้าประเภทคงทนของครัวเรือนฟาร์ม ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคของฟาร์ม (Farm Consumption Expenditure) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าไม่คงทน และค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าประเภทคงทน

จากการศึกษา เกษตรกรสมาชิกตัวอย่างจะมีการบริโภคของฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 55,242.96 บาท ที่เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าไม่คงทน เฉลี่ยฟาร์มละ 26,094.12 บาท หรือร้อยละ 47.23 ของการบริโภคของฟาร์มทั้งหมด ส่วนการใช้สินค้าคงทนมีมูลค่าเฉลี่ยฟาร์มละ 29,148.84 บาท หรือร้อยละ 52.76 ของการบริโภคของฟาร์มทั้งหมด เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดของฟาร์มแล้ว การบริโภคของฟาร์ม และค่าใช้จ่ายในการบริโภคจะเพิ่มขึ้นตามขนาดของฟาร์มที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 20 การบริโภค และการออมของฟาร์มเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	รายได้ ของฟาร์ม	การบริโภค ของฟาร์ม	ร้อยละ	การออม ของฟาร์ม	ร้อยละ
น้อยกว่า 6 ตัว	59,838.37	33,406.25	55.83	26,433.12	44.17
6 - 10	73,977.38	37,656.12	50.91	36,321.26	49.09
มากกว่า 10 ตัว	122,883.06	94,666.51	77.04	28,216.55	22.96
เฉลี่ย	85,566.60	55,242.96	64.56	30,323.64	35.44

เมื่อเปรียบเทียบการบริโภคของฟาร์มกับรายได้ของฟาร์มแล้ว ปรากฏว่า การบริโภคของฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 64.56 ต่อสัดส่วนของการออมของฟาร์ม ร้อยละ 35.44 ของรายได้ของฟาร์ม (ตารางที่ 20) แสดงว่า รายได้ของสมาชิกสหกรณ์โคนม เชียงใหม่ จำกัด ส่วนใหญ่ใช้ไปในการบริโภค ขณะเดียวกัน เมื่อขนาดของฟาร์มขนาดใหญ่ขึ้น การบริโภค และรายได้ของฟาร์มจะเพิ่มขึ้นด้วย แต่สัดส่วนของการบริโภคกับรายได้ของฟาร์ม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของรายได้ด้วย ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้บริโภคจะยกระดับมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น เมื่อรายได้ของฟาร์มเพิ่มขึ้น

การออมของฟาร์ม

การออมของฟาร์ม สามารถจัดแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) การออมในรูปสินทรัพย์ที่ใช้ในครัวเรือน (Saving on Household Operation) และ 2) การออมในรูปของทรัพย์สินสภาพคล่อง หรือการออมทางการเงิน (Financial Saving) จากการศึกษาการออมของฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 30,323.64 บาท จะเป็นการออมในรูปทรัพย์สินที่ใช้ในครัวเรือนฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 29,137.71 บาท หรือร้อยละ 96.08 ของการออมของฟาร์มทั้งหมด สำหรับการออมในรูปอื่น หรือการออมทางการเงินเฉลี่ยฟาร์มละ 1,185.93 บาท หรือร้อยละ 3.92 ของการออมของฟาร์มทั้งหมด (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 การออมของฟาร์มประเภทต่าง ๆ เฉลี่ยต่อฟาร์มจำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกรวมกันของเกษตรกรโคกหนองนาใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	การออมของฟาร์ม	ลักษณะการออม	
		การออมในรูปแบบทรัพย์สิน	การออมในรูปแบบอื่น
น้อยกว่า 6 ตัว	26,433.12	25,375.79	1,057.31
6 - 10	36,321.26	35,231.62	1,089.64
มากกว่า 10 ตัว	28,216.55	26,805.72	1,410.83
เฉลี่ย	30,323.64	29,137.71	1,185.93
ร้อยละ	100.00	96.08	3.92

การลงทุนของฟาร์ม

การลงทุนของฟาร์ม หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ไปในการซื้อสินค้าประเภททุนถาวร และทุนดำเนินงาน ตลอดจนส่วนเปลี่ยนแปลงในสินค้าคงเหลือ การลงทุนของฟาร์มนี้จะแบ่งออกเป็น การลงทุนเบื้องต้น (Gross Investment) และการลงทุนสุทธิ (Net Investment) ซึ่งจากการศึกษา เกษตรกรสมาชิกตัวอย่าง จะมีการลงทุนเบื้องต้นทั้งหมด เฉลี่ยฟาร์มละ 137,284.03 บาท การลงทุนสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 112,353.39 บาท (ตารางที่ 22) เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดฟาร์มแล้ว จะเห็นว่า การลงทุนเบื้องต้นมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อขนาดฟาร์ม กล่าวคือ ถ้าฟาร์มขนาดใหญ่ขึ้นจะทำให้การลงทุนสูงขึ้น

ตารางที่ 22 การลงทุนเบื้องต้น การบริโภคน การลงทุนสิทธิเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตาม
ขนาดของฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	การลงทุนเบื้องต้น	การบริโภคน	การลงทุนสุทธิ
น้อยกว่า 6 ตัว	136,947.81	22,870.28	114,077.53
6 - 10	126,621.75	21,145.83	105,475.92
น้อยกว่า 10 ตัว	148,282.54	30,775.81	117,506.73
เฉลี่ย	137,284.03	24,930.64	112,353.39

ตารางที่ 23 การลงทุนเบื้องต้น และแหล่งที่มาของการลงทุนเฉลี่ยต่อฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม (ตัว)	การลงทุน เบื้องต้น	แหล่งภายนอก		แหล่งภายใน		รวม
		การกู้ยืม	การออม	แรงงาน เกษตรกร ^{1/}		
น้อยกว่า 6 ตัว	136,947.81	118,750.00	1,057.31	17,140.50	18,197.81	
6 - 10	126,621.75	106,698.11	1,089.64	18,834.00	19,923.64	
น้อยกว่า 10 ตัว	148,282.54	126,285.71	1,410.83	20,586.00	21,996.83	
เฉลี่ย	137,284.03	117,244.61	1,185.93	18,853.50	20,039.43	
ร้อยละ	100.00	85.40	0.86	13.73	14.60	

^{1/} แรงงานเกษตรกร หมายถึง มูลค่าที่ประเมินขึ้นจากการใช้แรงงานของสมาชิกที่ทำงานในฟาร์ม (Imputed Value) และมูลค่าแรงงานส่วนเกิน (Surplus Labor)

แหล่งที่มาของการลงทุน

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการผลิตใหม่ ๆ ทำให้ความต้องการเงินทุนของเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจาก เกษตรกรมีรายได้ของฟาร์มต่ำอยู่แล้ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยเงินทุนจากภายนอกมาช่วยด้วย

แหล่งที่มาของการลงทุน สามารถแยกออกเป็น 1) แหล่งที่มาของการลงทุนจากภายนอกฟาร์ม (External Sources) อันได้แก่ จากการกู้ยืม 2) แหล่งที่มาภายในฟาร์ม (Internal Sources) ซึ่งประกอบด้วย การออมทางการเงินของฟาร์ม (Farm's

Financial Saving) และแรงงานของเกษตรกรเอง (Farm's Labor) ทั้งนี้ จากสมมุติฐานที่ว่า กิจกรรมทางการเกษตรในชนบทนั้น กรรมวิธีในการสะสมส่วนใหญ่จะ เกิดจากการใช้แรงงานส่วนเกินของเกษตรกร เช่น การสร้างเครื่องมือ อุปกรณ์ในการ ผลิต และการบุกเบิกที่ดินใหม่ ฉะนั้น รายได้ที่แท้จริงของเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานมา จากการเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิตด้านแรงงานทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ

จากการศึกษา เกษตรกรสมาชิกตัวอย่าง ปรากฏว่า จากการลงทุนเบื้องต้น เฉลี่ยฟาร์มละ 137,284.03 บาท จะเป็นการลงทุนที่ได้มาจากแหล่งภายนอกฟาร์มเฉลี่ย ฟาร์มละ 117,244.61 บาท หรือร้อยละ 85.40 ของการลงทุนเบื้องต้น และเป็นการลง ทุนจากแหล่งภายในฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 20,039.43 บาท หรือร้อยละ 14.60 ของการ ลงทุนเบื้องต้น (ตารางที่ 23)

เป็นที่น่าสังเกตว่า เกษตรกรสมาชิกส่วนใหญ่มักจะกู้ยืมเงินทุนจากสถาบัน ทางการเงินมากกว่าจะได้จากการสะสมทุน ทั้งนี้ เนื่องมาจากกิจกรรมการเลี้ยง โคมนั้น จะต้องอาศัยเงินทุนค่อนข้างสูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพการเกษตรอย่างอื่น ๆ ดังนั้น เกษตรกรจะพึ่งพาทุนจากภายนอกฟาร์ม แต่เมื่อดำเนินกิจกรรมการเลี้ยง โคมนาน ๆ สัดส่วนของการกู้ยืมเงินลงทุนจะลดน้อยถอยลง ทั้งนี้เพราะ มูลค่าเพิ่มภายในกิจการนั้นจะ เพิ่มในอัตราส่วนทวีคูณ แต่อย่างไรก็ตาม ความจำเป็นในด้านเงินลงทุนก็ยังคงมีความจำเป็น จะต้องมีการลงทุนปรับปรุงด้านอื่น ๆ ตลอดเวลา เพื่อลดต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะ ทู่งหญ้า เลี้ยงสัตว์ ดังนั้น จึงเป็นผลสะท้อนให้เห็นได้ว่า การที่จะทำให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น อัน จะนำมาซึ่งความเจริญเติบโตทางสาขาต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป ความสำคัญด้านสินเชื่อ เพื่อการเกษตร ก็นับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการให้บริการอย่างต่อเนื่อง และมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

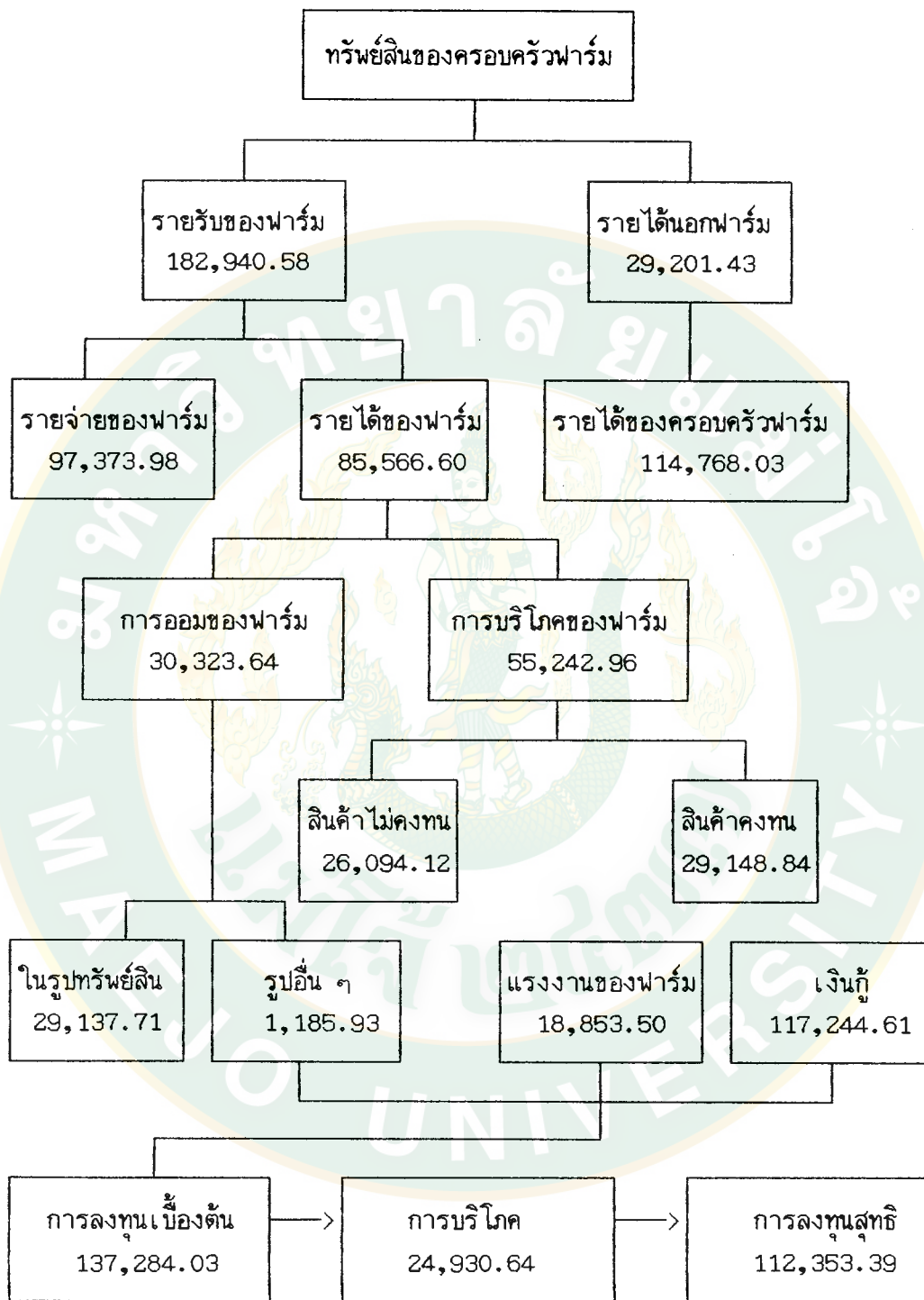
ความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ การบริโภค การออม และการลงทุน

เมื่อเกษตรกรมีรายได้จำนวนหนึ่ง ก็จะมีการกระจายรายได้นั้นไปในด้าน ต่าง ๆ เช่น การบริโภค การออม และการลงทุน เป็นต้น และส่วนต่าง ๆ จะมีความ สัมพันธ์กัน

รายรับของฟาร์มที่เกษตรกรสมาชิก ได้รับทั้งหมดโดยเฉลี่ย 182,940.58 บาท หลังจากหักรายจ่ายในการผลิตของฟาร์มออกเฉลี่ยฟาร์มละ 97,373.98 บาท ก็จะได้รายได้ของฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 85,566.60 บาท และเมื่อเอารายได้นอกฟาร์มบวกเข้าไปอีกเฉลี่ยฟาร์มละ 29,201.42 บาท จะเป็นรายได้ของครอบครัวฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 114,768.03 บาท จากรายได้เฉลี่ยของฟาร์ม 85,566.60 บาท เป็นการบริโภคของฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 55,242.96 บาท และเป็นการออมของฟาร์ม 30,323.64 บาท

การออมของฟาร์ม แบ่งออกเป็น การออมในรูปแบบทรัพย์สินในครัวเรือนเฉลี่ยฟาร์มละ 29,137.71 บาท และการออมในรูปแบบทรัพย์สินอื่น เฉลี่ยฟาร์มละ 1,185.93 บาท ซึ่งสามารถแปลงไปเป็นการลงทุนเบื้องต้นของฟาร์มต่อไป

การลงทุนเบื้องต้นของฟาร์มทั้งหมดเฉลี่ยฟาร์มละ 137,284.03 บาทนั้น เมื่อพิจารณาถึงแหล่งที่มาแล้ว จะเห็นได้ว่า การลงทุนส่วนใหญ่ได้มาจากการกู้ยืมเฉลี่ยฟาร์มละ 117,244.61 บาท เป็นแรงงานของเกษตรกรเฉลี่ยฟาร์มละ 18,853.50 บาท และได้จากการออมในรูปแบบอื่นเฉลี่ยฟาร์มละ 1,185.93 บาท และจากการลงทุนเบื้องต้นเฉลี่ยฟาร์มละ 137,284.03 บาทนั้น ถ้าหักการบริโภคทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 24,930.64 บาทออกแล้ว ก็จะเหลือเป็นการลงทุนสุทธิของฟาร์มเฉลี่ยฟาร์มละ 112,353.39 บาท (ดูแผนภาพที่ 2)

แผนภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การบริโภค การออม และการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปีการผลิต 2531 (หน่วยบาทต่อฟาร์ม)

ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์ โคนม เชียงใหม่ จำกัด

การวิเคราะห์ฟังก์ชันการลงทุนในการศึกษาค้างนี้ ได้พิจารณาเฉพาะการลงทุนเบื้องต้นเท่านั้น โดยใช้แบบจำลองแสดงพฤติกรรมการลงทุนในรูปแบบการถดถอยเชิงซ้อน คือ

$$I = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8$$

หรือ
$$I = a + b_1m + b_2E_d + b_3L_o + b_4P_k + b_5F_a + b_6A_g + b_7I_n + b_8L$$

โดยกำหนดให้

I	=	การลงทุนเบื้องต้น
m	=	จำนวนวันทำงาน
E_d	=	ระดับการศึกษา
L_o	=	สินเชื่อ
P_k	=	ต้นทุนการใช้ทุน
F_a	=	ขนาดฟาร์ม
A_g	=	อายุ
I_n	=	ระดับรายได้
L	=	ที่ดิน

ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันการลงทุนเบื้องต้น

ฟังก์ชันการลงทุนเบื้องต้นของเกษตรกรสมาชิก ที่เลือกเป็นตัวอย่างในการศึกษา ปรากฏผลดังนี้

$$I = -320726.31 + 236.27M + 103802.59E_d + 0.21L_o + 8.77P_k + -21891.71F_a + -47632.80A_g$$

(57.23) (33981.71) (0.18)

(1.09) (32577.45) (45565.21)

$$+ 0.03I_n + 5412.23L$$

$$(0.08) \quad (2283.65)$$

$$R^2 = 0.60677$$

ตัวเลขในวงเล็บแสดงความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

จากฟังก์ชันการลงทุนเบื้องต้น ปรากฏว่าค่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.60677 แสดงว่า ปัจจัยต้นแปรอิสระต่าง ๆ ในสมการนั้น มีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้นถึงร้อยละ 60.67 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 39.33 เป็นอิทธิพลของปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุไว้ในสมการ

ผลลัพธ์ของสมการแสดงให้เห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรส่วนใหญ่สอดคล้องกับสมมติฐานของแบบจำลองที่ตั้งไว้ จากการทดสอบทางสถิติ โดยใช้ t-test หรือการพิจารณาค่า t-ratio นั้น ปรากฏว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของเกษตรกรสมาชิกมากที่สุด คือ ต้นทุนการใช้ทุน ตัวแปรที่มีอิทธิพลรองลงมา ได้แก่ จำนวนวันทำงาน การศึกษา และขนาดของที่ดิน ส่วนขนาดฟาร์ม สินเชื่อ อายุ และระดับรายได้นั้น ไม่มีความแตกต่างในทางสถิติแต่อย่างใด ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ปัจจัยแรก ต้นทุนในการใช้ทุน จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ โดยใช้ t-test นั้น ต้นทุนในการใช้ทุนมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น ณ ระดับนัยสำคัญน้อยกว่า 0.01 และค่า t-ratio สูงที่สุด คือ 8.03 แสดงว่าต้นทุนในการใช้ทุนเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น จากเครื่องหมายและค่าสัมประสิทธิ์ของต้นทุนในการใช้ทุนแสดงให้เห็นว่า ถ้าต้นทุนในการใช้ทุนเพิ่มเท่าใดเกษตรกรสมาชิกก็ต้องลงทุนเพิ่มขึ้นเหมือนกัน

ปัจจัยที่สอง จำนวนวันทำงาน จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์โดยใช้ t-test จำนวนวันในการทำงานนั้น มีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า 0.01 ค่า t-ratio เท่ากับ 4.12 แสดงว่า จำนวนวันทำงานมีความสำคัญเป็นอันดับที่สองที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น จากเครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์ของจำนวนวันทำงาน ทำให้ทราบว่า ถ้าเกษตรกรสมาชิกเพิ่มการทำงานขึ้น 1 วัน จะทำให้มีการ

ลงทุนเบื้องต้นเพิ่มขึ้น 236.27 บาท ทั้งนี้ เพราะเกษตรกรสมาชิกมีทุนที่ใช้ในการดำเนินงานน้อย รายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากการใช้แรงงาน เมื่อเพิ่มการทำงานสูงขึ้น การดำเนินงานฟาร์มต้อง ใช้ทุนเพิ่มสูงขึ้นด้วย

ปัจจัยที่สาม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์โดยใช้ t-test นั้น ระดับการศึกษาหัวหน้าครัวเรือนจะมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า 0.01 และค่า t-ratio เท่ากับ 3.05 แสดงว่า ระดับการศึกษาของหัวหน้าครอบครัวมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้นค่อนข้างสูง จากเครื่องหมายและค่าสัมประสิทธิ์แสดงว่า ถ้าระดับการศึกษาของหัวหน้าครอบครัวสูงขึ้น จะทำให้มีการลงทุนเบื้องต้นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะเกษตรกรสมาชิกที่ได้รับการศึกษาสูงจะสามารถนำความรู้ วิทยาการใหม่ ๆ ไปใช้ในการปรับปรุงและเพิ่มผลผลิตได้มากกว่า ซึ่งจะทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้อีกทางหนึ่ง

ปัจจัยที่สี่ ขนาดของที่ดินจากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์โดยใช้ t-test ขนาดของที่ดินมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และค่า t-ratio เท่ากับ 2.37 แสดงว่า ขนาดของที่ดินมีความสำคัญต่อการลงทุนเบื้องต้น เป็นอันดับที่สี่ จากเครื่องหมายและค่าสัมประสิทธิ์แสดงให้เห็นว่า การลงทุนเบื้องต้นจะเพิ่มขึ้นเมื่อเกษตรกรสมาชิกมีที่ดินเพิ่มขึ้น 1 ไร่ จะทำให้มีการลงทุนเบื้องต้นเพิ่มขึ้น 5,412.23 บาท ทั้งนี้ เนื่องจากที่ดินเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการกำหนดขนาดของฟาร์ม ทั้งนี้ เพราะว่าการเลี้ยง ไก่จะต้องอาศัยสัดส่วนจำนวน โคที่เลี้ยง จะต้องสอดคล้องกับขนาดของที่ดิน ดังนั้น การมีที่ดินเพิ่มขึ้นจะทำให้สามารถขยายขนาดของฟาร์มได้ การลงทุนเบื้องต้นซึ่งต้องเพิ่มขนาดไปด้วย

ปัจจัยที่ห้า สินเชื่อจากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์โดยใช้ t-test สินเชื่อจะมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.24 และค่า t-ratio เท่ากับ 1.7 จากเครื่องหมายและค่าสัมประสิทธิ์ของสินเชื่อ แสดงให้เห็นว่า สินเชื่อจะมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้นค่อนข้างน้อย หรืออาจไม่มีผลต่อการเพิ่มหรือลดเลย ทั้งนี้ จากค่าสัมประสิทธิ์พบว่า ถ้าเกษตรกรสมาชิกใช้สินเชื่อเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้มีการลงทุนเบื้องต้นเพิ่มขึ้นเพียง 0.21 บาท ทั้งนี้ เพราะว่าฟาร์มใดที่สามารถแสวงหาสินเชื่อได้มากพอก็สามารถจะนำไปใช้ในการลงทุนได้มากขึ้น

ปัจจัยที่หก ระดับรายได้ของฟาร์ม จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์โดยใช้ t-test นั้น ระดับรายได้ของฟาร์มมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น ณ ระดับนัยสำคัญ ระดับ 0.70 และค่า t-ratio เท่ากับ 0.37 แสดงว่า ระดับรายได้ของฟาร์มนั้นไม่ค่อยจะมีผลกระทบต่อระดับของการลงทุนเบื้องต้น ทั้งนี้ เนื่องจากรายได้ในฟาร์มนั้น เป็นรายได้รายเดือน การใช้จ่ายภายในกิจการฟาร์ม และครัวเรือนแยกกันไม่ออก ดังนั้น รายได้ของฟาร์มจึงเสมือนรายได้ของครัวเรือน และจะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงมากนัก

ปัจจัยที่เจ็ด ขนาดของฟาร์ม จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ โดยใช้ t-test ขนาดของฟาร์มมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.80 และค่า t-ratio เท่ากับ 0.67 แสดงว่า ขนาดของฟาร์มมีอิทธิพลต่อการลงทุนค่อนข้างน้อย จากเครื่องหมายและค่าสัมประสิทธิ์ แสดงให้เห็นว่า ถ้าขนาดของฟาร์มใหญ่ขึ้นจะทำให้มีการลงทุนลดลง ทั้งนี้ เนื่องจากการขยายขนาดฟาร์มจะต้องอาศัยทุนและปัจจัยอื่นค่อนข้างมาก

ปัจจัยสุดท้าย อายุของหัวหน้าครัวเรือน จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์โดยใช้ t-test นั้น อายุของหัวหน้าครัวเรือนจะมีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้น ณ ระดับนัยสำคัญระดับ 0.29 และค่า t-ratio เท่ากับ -1.04 แสดงว่า อายุหัวหน้าครัวเรือนไม่ค่อยมีผลกระทบต่อการลงทุนเบื้องต้นมากนัก ทั้งนี้ เนื่องจากเกษตรกรสมาชิกอายุมาก ย่อมมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเป็นทุนเดิมอยู่ก่อน ส่วนเกษตรกรรายใหม่พบว่าส่วนใหญ่ผ่านการอบรมวิชาชีพระเลี้ยง ไก่มาจากสถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยง ไก่แห่งชาติ จังหวัดเชียงใหม่มาแล้ว ดังนั้น อายุของหัวหน้าครัวเรือนจึงไม่มีผลกระทบต่อระดับการลงทุนเบื้องต้น

โดยสรุป การลงทุนเบื้องต้นของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปรากฏว่า ต้นทุนในการใช้ทุนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนเบื้องต้นมากที่สุด รองลงมาคือ จำนวนวันในการทำงาน ระดับการศึกษาหัวหน้าครัวเรือน และขนาดของที่ดิน ส่วนสินเชื่อ ขนาดฟาร์ม อายุ และรายได้ เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลโดยตรงต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของขนาดการลงทุนเบื้องต้น (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ค่าสัมประสิทธิ์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
t-test t-ratio และ Coefficient of Determination ของปัจจัย
ที่มีผลกระทบต่อการลงทุนเบื้องต้นของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
ปีการผลิต 2531

ชนิดของปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน	T-ratio	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ
ค่าคงที่	-320,726.31			
M	236.27	57.23	4.12	0.00 ^{***}
E _d	103,802.59	33,981.71	3.05	0.00 ^{***}
L _o	0.21	0.18	1.17	0.24 ^{NS}
P _k	8.77	1.09	8.03	0.00 ^{***}
F _a	- 21,891.71	32,577.45	- 0.67	0.50 ^{NS}
A _s	- 47,632.80	45,565.21	- 1.04	0.29 ^{NS}
I _n	0.00	0.08	0.37	0.70 ^{NS}
L	5,412.23	2,283.65	2.37	0.1 [*]
Coefficient of Determination (R ²) = 0.6067				
F - ratio = 43.39				

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ (SUMMARY, IMPLICATION AND RECOMMENDATION)

สรุปการศึกษา

(Summary)

การศึกษารั้งนี้ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกโคนมเชียงใหม่ จำกัด โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรสมาชิกผู้เลี้ยงโคนม กลุ่มในเมือง กลุ่มสินค้าแพง และกลุ่มอ่อนทลวย ซึ่งเกษตรกรสมาชิกทั้ง 3 กลุ่มเป็นสมาชิกของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จำนวนสมาชิกตัวอย่างรวม 234 ครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
2. เพื่อศึกษาแหล่งที่มา และส่วนประกอบของการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
3. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในระดับฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด
4. เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ในการวางนโยบาย เพื่อพัฒนาการเลี้ยงโคนมในระดับฟาร์มของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

สมมติฐาน

ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลงทุน อันได้แก่ ขนาดของฟาร์ม ระดับอายุหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษา ขนาดของรายได้ ต้นทุนในการใช้ทุน ปริมาณสินเชื่อ จำนวนวันในการทำงาน ขนาดที่ดิน จะเพิ่มขึ้นตามระดับความต้องการในการลงทุน

วิธีการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ได้แก่ เกษตรกรสมาชิกผู้เลี้ยงโคนม ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ได้แก่ กลุ่มในเมือง กลุ่มสันกำแพง และกลุ่มออนทลวย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูนบางส่วน การเก็บข้อมูลได้จัดเก็บข้อมูลจากประชากรทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มในเมือง 83 คน กลุ่มสันกำแพง 92 คน และกลุ่มออนทลวย 59 คน สำหรับการสุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตร Nagtalan ใน Chua (1984) ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับจำนวนประชากรทั้งหมด (นำชัย , 2529 : 54) มีระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 234 คน

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมี 2 ตอน ก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูล ได้ทดสอบเพื่อความเชื่อมั่นกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จำนวน 30 คน และทดสอบสาระที่ต้องการ พบว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการทุกประการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจ้างเหมาและทำการควบคุมการเก็บข้อมูลตลอดระยะเวลา โดยการทดสอบระดับความเข้าใจในสาระ รายละเอียด ในเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ก่อนเก็บจริง ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2532

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้ ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS คำนวณค่าต่าง ๆ ดังนี้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ-สังคม และใช้การคำนวณหาค่าสมการถดถอยเชิงซ้อน เพื่ออธิบายพฤติกรรมการลงทุนที่มีผลต่อตัวแปรอิสระต่าง ๆ

ผลการศึกษา

สภาพทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิกสหกรณ์

ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ เกษตรกรสมาชิกมีวัตถุประสงค์ในการขายผลผลิตให้ได้ราคาดี (ร้อยละ 43.20) การใช้แรงงานของครัวเรือนฟาร์ม พบว่า แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครอบครัว (ร้อยละ 80.09) และเป็นแรงงานที่ใช้ในกิจการฟาร์มเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.95) อายุ และเพศ พบว่าเป็นเพศชายเสียเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.58 และอยู่ในช่วงอายุ 41 - 60 ปี ร้อยละ 68.80 การศึกษาพบว่า เกษตรกรสมาชิกส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 56.41 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1 - 5 ปี ร้อยละ 67.95 ลักษณะการถือครองที่ดิน ส่วนมากเป็นเจ้าของ ร้อยละ 77.83 ลักษณะกรรมสิทธิ์ในที่ดินส่วนใหญ่เป็น โฉนด และ นส.3 ร้อยละ 84.62 การใช้ที่ดินเพื่อการเลี้ยง ไก่ (ร้อยละ 57.61) เกษตรกรมีโครีตนมเฉลี่ย 7.60 ตัว (ร้อยละ 74.00) รายได้ส่วนใหญ่ได้จากการขายน้ำนมดิบ ร้อยละ 87.26

แหล่งที่มาและส่วนประกอบของการลงทุน

ผลการศึกษาพบว่า รายรับส่วนใหญ่เกิดจากรายได้จากการเลี้ยง ไก่ (ร้อยละ 67.78) รายจ่ายเป็นเครื่องมือทางสัตว์เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.87) การใช้สินเชื่อส่วนใหญ่ใช้ไปในการเลี้ยง ไก่ (ร้อยละ 71.06) ทรัพย์สินส่วนใหญ่เป็นทรัพย์สินประเภททุนถาวร (ร้อยละ 80.54) และสินค้ำคงเหลือ ร้อยละ 14.54 รวมสินทรัพย์

ประเภททุน ร้อยละ 95.07 การออมของเกษตรกรจะทำการออมในรูปทรัพย์สินเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 96.08) แหล่งเงินทุนได้จากแหล่งภายนอกฟาร์มมากที่สุด (ร้อยละ 85.40)

การวิเคราะห์นฤติกรรมการลงทุนของเกษตรกรสมาชิก

ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนเบื้องต้นของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด พบว่า ปัจจัยผันแปรอิสระต่าง ๆ จะมีผลกระทบต่อการลงทุนในระดับฟาร์มถึงร้อยละ 60.67 โดยปัจจัยผันแปรอิสระที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ต้นทุนการใช้ทุน รองลงมาคือ จำนวนวันทำงาน การศึกษา และขนาดของที่ดิน ส่วนปัจจัยที่เหลือไม่มีผลกระทบต่อระดับการลงทุนของเกษตรกรสมาชิก

อภิปรายผลการศึกษา (Implications)

ผลการศึกษาวิเคราะห์นฤติกรรมการลงทุนของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด พบว่า ปัจจัยผันแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อระดับการลงทุนมากที่สุด ได้แก่ ต้นทุนการใช้ทุน จำนวนวันทำงาน การศึกษา และขนาดของที่ดิน ส่วนสินเชื่อ ขนาดฟาร์ม อายุ และรายได้ ไม่มีผลกระทบต่อระดับการลงทุนแต่อย่างใด ดังนั้น จากผลการศึกษาจึงพบว่า ต้นทุนการใช้ทุนในการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาลักษณะเดียวกันกับการวิเคราะห์นฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์ตนเองไว้ จำกัด ในลักษณะคล้ายกัน (วัชรชัย, 2530 : 71) เนื่องมาจาก ถ้าต้นทุนการใช้ทุนสูง ก็ยิ่งจะทำให้เกษตรกรจะพยายามแสวงหาทุนเพิ่มมากขึ้น ระดับการลงทุนยิ่งสูงตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

(Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะสำคัญบางประการ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกิจการการเลี้ยง ไก่สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการวางแผนและนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ถูกต้อง จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีโครีตมโดยเฉลี่ย 7.60 ตัวต่อฟาร์ม จัดได้ว่าเป็นฟาร์มขนาดเล็ก จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 3.46 คน และส่วนใหญ่มีกำไรในการเลี้ยง ไก่โดยเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ เพราะต้นทุนค่อนข้างสูง อีกทั้งการใช้แรงงานยังไม่เต็มที่ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่เกี่ยวข้องควรรู้เกี่ยวกับการหมุนเวียน ไก่ใน การรีตมให้สม่ำเสมอ อีกทั้งหาช่องทางในการลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ และการทำแปลงหญ้าที่เหมาะสม อันจะเป็นช่องทางหนึ่งจะก่อให้เกิดการใช้แรงงานเต็มที่ และลดต้นทุนอาหารชั้นได้
2. ผลการศึกษพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอุปกรณ์สำหรับใช้ในกิจการเพียงพอสตามสภาพการณของฟาร์มแต่ละฟาร์ม เนื่องจากค่าใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์ค่อนข้างสูง สหกรณ์ควรพิจารณาจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือมาจำหน่ายให้เกษตรกรในราคาที่เป็นธรรม ซึ่งจะทำให้สามารถลดการสูญเสียได้ทางหนึ่ง หากเกษตรกรได้ใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลการศึกษพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ การปฏิบัติงานประจำวัน อาศัยประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ไม่ค่อยพัฒนาและเปลี่ยนแปลง หน่วยงานของรัฐควรดำเนินการจัดศึกษาอบรมเทคนิคใหม่ ๆ ที่ทันสมัย และประหยัดให้เกษตรกรนำไปใช้เพื่อหาช่องทางลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง เพื่อเกษตรกรจะได้รับผลตอบแทนเพิ่มมากขึ้น
4. ผลการศึกษพบว่า ขนาดของที่ดินที่เกษตรกรถือครองอยู่ค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่มีกอาศัยได้ถูกเป็น โรงพักสัตว์ ขาดแปลงหญ้าที่เพียงพอต่อความต้องการของ ไก่ รัฐ

ควรจะได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดสรรที่ดินที่กว้างขวางเปล่า ให้เกษตรกรผู้เลี้ยง ไก่ ไก่ ได้ เข้าไปทำประโยชน์ ทั้งในรูปของสหกรณ์นิคม หรือการใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะมีผลทำให้การพัฒนากิจการการเลี้ยง ไก่ ไก่ ในเขตภาคเหนือ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (Recommendation for Further Study)

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการลงทุน ในระดับที่กว้างขวางขึ้น หลาย ๆ สหกรณ์ เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างพื้นที่ที่มีการเลี้ยง ไก่ ไก่ เพื่อจะได้ตัวชี้ที่มี อิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการลงทุนที่แท้จริง เพื่อทราบปัญหาที่แท้จริง ยิ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหา ในการพัฒนาการลงทุนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมได้ถูกต้องแม่นยำขึ้น
2. ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลในทางอ้อมด้วย เช่น ระดับของการ ศึกษา ปัจจัยที่น่าจะเป็นปัจจัยทางอ้อมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ หมายถึง ระดับของการได้รับการ ศึกษา ฝึกอบรมความรู้ เกี่ยวกับการเลี้ยง ไก่ ไก่ และการพัฒนาอาชีพควบคู่ไปด้วย
3. ควรกำหนดจำนวนประชากรในการศึกษาวิจัย โดยจัดแบ่งตามขนาดฟาร์ม เป็น 3 ขนาด ตามขนาดฟาร์มมาตรฐานที่กองสถิติแห่งชาติได้จัดแบ่งไว้ คือ ฟาร์มขนาดเล็ก (1 - 10 ตัว) ขนาดกลาง (11- 20 ตัว) และขนาดใหญ่ (มากกว่า 20 ตัว) เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลประการหนึ่ง และเพื่อขยายขอบเขตในการศึกษาจะได้ ครอบคลุมทั้งประเทศได้

เอกสารอ้างอิง

- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม. 2523. ปัญหาการถือครองที่ดินเกษตรกรรมในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : วารสารนิติศาสตร์.
- คัมภีร์ กองวีระกุล และคณะ. 2527. เกษตรทั่วไป 3 : สัตว์เศรษฐกิจ หน่วย 8 - 15. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิการ.
- จรัญ จันทลักษณ์. 2526. การพัฒนาปศุสัตว์เพื่อชนบท. กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ม.ร.ว.ชวณิศดาการ วรวรรณ. 2527. การเลี้ยงโคนม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ทองโรจน์ อ่อนจันทร์. 2526. เศรษฐศาสตร์เกษตร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- นำชัย ทนผล. 2529. วิธีการเตรียมโครงการวิจัย. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- นิภา ศรีไพโรจน์. 2527. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศึกษาการ.
- ประเจิด สันทพันธ์ และคณะ. 2529. การศึกษาถึงการสะสมทุนของเอกชนในภาคเกษตรในประเทศไทย ปีการเพาะปลูก 2517 - 18. กรุงเทพมหานคร : รายงานวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ ฉบับที่ 1901 , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประเจิด สันทพันธ์ และศรีอร สมบูรณ์พันธ์. 2520. ปัญหาและพฤติกรรมในการลงทุนของเอกชนในสาขาเกษตรในบางภาคของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : รายงานวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ ฉบับที่ 2102 , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประดิษฐ มัชฌิมา. 2515. สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการและส่งเสริมการสหกรณ์.

ปัญญา พิริวัธน์ศรี และคณะ. 2529. วิธีการวิจัยทางสหกรณ์หน่วยที่ 1 - 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พินิต ธาณี. 2528. "สินเชื่อเกษตรกรในภาคเหนือ". รายงานการวิจัย ภาควิชา เศรษฐศาสตร์เกษตรและโครงการศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร. คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ลือชัย จุลาลัย และมิ่งสวรรค์ ชาวสะอาด. 2528. "ภาพรวมเศรษฐกิจภาคเหนือ". เศรษฐกิจภาคเหนือ ประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ศรีสมบัติการพิมพ์.

วัชรชัย บัวเทศ. 2530. พฤติกรรมในการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองไผ่ จำกัด จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี พ.ศ. 2527 - 2528. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2526. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

วินัย อาจคงทัญ และสุวรรณา ธวัชโชติ. 2527. วิธีการวิจัยทางสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : อักษรไทย.

ศศิเพ็ญ พวงสายใจ. 2521. ปัญหาและพฤติกรรมในการลงทุนของเกษตรกรในภาคเหนือ 2518 - 19. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริพร ทานตระกุล. 2524. การวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่จัน จำกัด จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2523 - 24. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

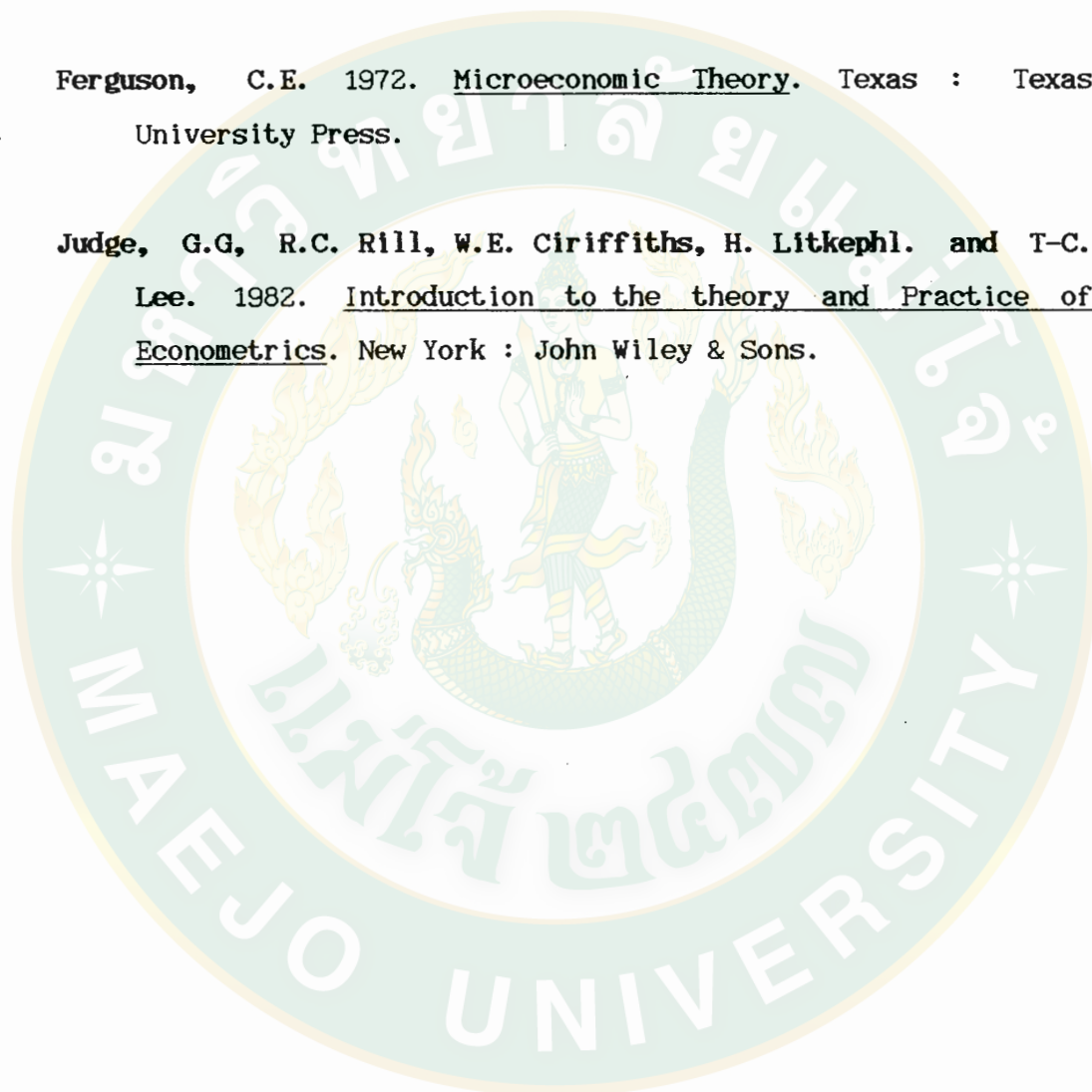
- ศรีอร สมบูรณ์ทรัพย์. 2529. เศรษฐศาสตร์การพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
- สรชัย นิสาลบุตร. 2528. เทคนิคการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย , กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2517. รายงานการสัมมนา การส่งเสริมอุตสาหกรรมโคนม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สมภพ มานะรังสรรค์. 2528. "สินเชื่อเพื่อการเกษตร...เพื่อใครกันแน่". เศรษฐกิจชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสังคม , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำรวย อุเทนสุตา. 2524. แนวทางปฏิรูปรูปงานสหกรณ์ของประเทศไทยปัจจุบัน. ที่ระลึกครบรอบ 65 ปี ของสหกรณ์ไทย. 26 กุมภาพันธ์ 2524. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2525. การเร่งรัดผลิตโคนมในประเทศไทย. เศรษฐกิจการเกษตรวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ปีที่ 5 ฉบับที่ 11 เมษายน 2525.
- สำนักงานสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด. 2530. รายงานประจำปีของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ปี 2530. (โรเนียว)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2531. รายงานประจำปี 2530. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- อนันต์ ศรีโสภณ. 2527. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช.

Branson, William H. 1972. Macroeconomic Theory and Policy. New York : Harper and Row, Publishers.

Evans, Michael K. 1969. Macroeconomic Activity : Theory Forecasting and Control. New York : Harper and Row, Publishers.

Ferguson, C.E. 1972. Microeconomic Theory. Texas : Texas University Press.

Judge, G.G, R.C. Rill, W.E. Ciriffiths, H. Litkephl. and T-C. Lee. 1982. Introduction to the theory and Practice of Econometrics. New York : John Wiley & Sons.

ภาคผนวก ก.

แบบสัมภาษณ์

แบบ ก. 1 2 3

สำหรับงานวิจัยประกอบวิทยานิพนธ์

แบบ ข. 1 2 3

เรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2531

1 2
 ตอนที่ 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่

1.1 เพศ

1. ชาย
2. หญิง

3

1.2 ระดับอายุของหัวหน้าครัวเรือน

1. ช่วง 20 - 40 ปี
2. ช่วง 41 - 60 ปี
3. ช่วงอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป

4

1.3 ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

1. ไม่รู้หนังสือ
2. ประถมศึกษา
3. มัธยมศึกษา
4. สูงกว่ามัธยมศึกษา

5

1.4 วัตถุประสงค์ของการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์

1. ต้องการกู้ยืมเงินดอกเบี้ยต่ำ และเหมาะสม
2. ต้องการรวมตัวกันทางด้านการตลาด เพื่อขายผลผลิตให้ได้ราคาดีและยุติธรรม
3. ต้องการซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเกษตรในราคาถูกและไม่ปลอมปน
4. ต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการและบริการจากสหกรณ์
5. อื่น ๆ ระบุ.....

6

1.5 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

7

1. มากกว่า 10 ปี
2. ช่วง 6 - 10 ปี
3. ช่วง 1 - 5 ปี
4. สมาชิกใหม่ (น้อยกว่า 1 ปี)

1.6 ลักษณะการถือครองและการใช้ที่ดินของครัวเรือนฟาร์ม

รายการ	เลี้ยงโคนม	เพาะปลูก	อื่น ๆ	
1. ประเภทของกรรมสิทธิ์				
- นส.3 , โฉนด	8 - 13
- ส.ค.1,3, ภบท.5,6,สทก.	14 - 19
- ไม่มีเอกสิทธิ์	20 - 25
2. ลักษณะการถือครอง				
- เป็นเจ้าของ	26 - 31
- เป็นผู้เช่า	32 - 37
- ทำเปล่าทั้งหมด	38 - 43
- ให้ผู้อื่นเช่า	44 - 49

หมายเหตุ		หมายถึง	หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน
1. โฉนด		หมายถึง	หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน
2. นส.3		หมายถึง	หนังสือรับรองการทำประโยชน์
3. สค.1,3		หมายถึง	หนังสือแสดงการครอบครองที่ดิน
4. ภบท.5,6		หมายถึง	หนังสือแสดงการเสียภาษีบำรุงท้องที่
5. สทก.		หมายถึง	หนังสืออนุญาตให้ได้รับการผ่อนมีสิทธิ์ทำกินชั่วคราว ในป่าสงวนแห่งชาติ
6. เลี้ยงโคนม		หมายถึง	การใช้ที่ดินทำทุ่งหญ้า โรงพักสัตว์ โรงเรือนรีดนม

7. เพาะปลูก หมายถึง รวมการปลูกข้าว พืชไร่ พืชสวน อื่น ๆ
 8. อื่น ๆ หมายถึง ที่อยู่อาศัยและที่ว่างเปล่าที่มีได้ทำประโยชน์ตามข้อ 6,7

1.7 ขนาดของฟาร์ม และรายได้จากการเลี้ยง ไก่

รายการ	ตัวปี (ตัว)	ระหว่างปี (ตัว)	
1. จำนวนโคนมทั้งหมด			
- แม่โครีดนม	50 - 53
- แม่โคไม่รีดนม	54 - 57
- โครุ่น(เพศเมีย)	58 - 61
2. มูลค่าผลผลิตที่ได้รับ			
- น้านมดิบ	62 - 67
- ชายแม่โค	68 - 73
- ชายโครุ่น(เพศเมีย)	74 - 79
- อื่น ๆ	80 - 85

- หมายเหตุ**
1. ตัวปี หมายถึง ช่วงเดือนมกราคม
 2. ระหว่างปี หมายถึง ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - ธันวาคม
 3. แม่โครีดนม คำนวณจากระยะเวลาการให้น้านมช่วงระยะ 8 เดือน
 4. แม่โคไม่รีดนม หมายถึง ช่วงระยะเวลาการหยุดรีดนม ระยะเวลาดำเนินการ 2 - 4 เดือน
 5. โครุ่น หมายถึง โคอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนผสมพันธุ์
 6. อื่น ๆ หมายถึง โครุ่นเพศผู้ และมูลสัตว์ที่ขายได้

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับแหล่งที่มาและส่วนประกอบของการลงทุน
2.1 ภาวะทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกรสมาชิก

รายการ

ที่ดิน	มูลค่าที่ดินทั้งหมด	86 - 92
	- การปรับปรุงที่ดิน	
	- ซื่อที่ดินใหม่	
	รวมการลงทุนใหม่	93 - 99
โรงเรือน			
	ต้นปี (บาท)	ระหว่างปี (บาท)	
	- บ้าน	
	- โรงนา	
	- ยุ้งฉาง	
	- โรงพักสัตว์	
	- คอกสัตว์	
	- โรงรีดนม	
	- รั้ว	
	- เล้า เป็ด - ไก่	
	- อื่น ๆ ระบุ	100 - 105
	รวม	106 - 111
เครื่องจักร เครื่องมือขนาดใหญ่			
	ต้นปี (บาท)	ระหว่างปี (บาท)	
	- เครื่องรีดนม	
	- เครื่องสูบน้ำ	
	- เครื่องพ่นยา	
	- เครื่องฉุดระหัด	112 - 117
	รวม	118 - 123

<u>ยานพาหนะที่ใช้ในการผลิต</u>	ต้นปี (บาท)	ระหว่างปี (บาท)	
- รถแทรกเตอร์	
- รถบรรทุก	
- รถจักรยานยนต์และจักรยาน	124 - 129
รวม	130 - 135

<u>อุปกรณ์ขนาดเล็ก</u>	ต้นปี (บาท)	ระหว่างปี (บาท)	
- ไถ - คราด	
- มีด	
- จอบ	
- เสียม	
- พลั่ว	
- เคียว	
- เครื่องตัดหญ้า	
- เครื่องจักสาน	
- อื่น ๆ ระบุ	136 - 141
รวม	142 - 147

<u>วัตถุดิบ</u>	ต้นปี (บาท)	ระหว่างปี (บาท)
- อาหารสัตว์
- พันธุ์สัตว์
- เมล็ดพันธุ์.....
.....
.....
- ปุ๋ย
- ยาฆ่าแมลง
- ยาปราบศัตรูพืช
- น้ำมันเชื้อเพลิง

	ต้นปี (บาท)	ระหว่างปี (บาท)	
- เวชภัณฑ์รักษาสัตว์	
- อื่น ๆ ระบุ	148 - 153
รวม	154 - 159

มูลค่าผลผลิตและสัตว์คงเหลือ (สิ้นสุด 31 ธ.ค.)

ผลผลิตพืช	
.....	160 - 165
ผลผลิตสัตว์	
.....	

2.2 แรงงานและการใช้แรงงานของครัวเรือนฟาร์ม

1. จำนวนแรงงาน (คน - วัน)

- แรงงานครอบครัว	166 - 167
- แรงงานจ้าง	168 - 169
- แรงงานแลกเปลี่ยน	170 - 171

2. ประเภทของการใช้แรงงาน

- ใช้ในกิจการฟาร์ม	172 - 173
- ใช้นอกกิจการฟาร์ม	174 - 175

2.3 ภาวะหนี้สินของครัวเรือนฟาร์ม

1. ปริมาณหนี้สิน (สินเชื่อที่ได้รับทั้งหมด)	176 - 181
2. ลักษณะการใช้สินเชื่อที่ได้รับ	182 - 187
- ใช้เพื่อการเพาะปลูก	
- ใช้เพื่อการเลี้ยงโคนม	
- ใช้เพื่อการอื่น ๆ	

3. ความสามารถในการส่งชำระหนี้

1. ตรงตามเวลา	206
2. ก่อนกำหนด	☐
3. หลังกำหนด	

4. ประเภทของแหล่งสินเชื่อ

1. เป็นสถาบัน	207 - 208
1.1 สหกรณ์	☐
1.2 ธกส. ธนาคารพาณิชย์ อื่น ๆ	
2. ไม่เป็นสถาบัน	209 - 210
2.1 ญาติ พี่น้อง	☐
2.2 เพื่อนบ้าน	
2.3 อื่น ๆ	

หมายเหตุ ใช้เพื่อการอื่น นอกเหนือจาก 3 ลักษณะแรก

2.4 รายรับ และรายจ่ายของครัวเรือนฟาร์ม

1. รายรับทั้งหมดของฟาร์มรายได้ของฟาร์ม

- รายรับจากการผลิต		211 - 216
- รายรับจากการผลิตโคนม		217 - 222
- รายรับจากการผลิตสัตว์อื่น		223 - 228
- รายรับจากผลผลิตและปัจจัยการผลิตคงเหลือ		229 - 234

รายรับนอกฟาร์ม

- รายรับจากการค้าขาย		235 - 240
- รายรับจากการขายแรงงาน		241 - 246
- รายรับจากดอกเบี้ยเงินฝาก		247 - 252
- รายรับจากค่าเช่าทรัพย์สิน		253 - 258
- รายรับอื่น ๆ		259 - 264

2. รายจ่ายทั้งหมดของครอบครัวฟาร์มรายจ่ายของฟาร์ม

- ค่าจ้างแรงงานผลิตพืช	265 - 270
- ค่าจ้างแรงงานผลิตสัตว์	271 - 276
- ค่าใช้จ่ายเป็นเงินสดผลิตพืช	277 - 282
- ค่าใช้จ่ายเป็นเงินสดผลิตสัตว์	283 - 288
- ค่าเครื่องมืออุปกรณ์ทางพืช	289 - 294
- ค่าเครื่องมืออุปกรณ์ทางสัตว์	295 - 300
- ค่าใช้จ่ายไม่เป็นเงินสดทางพืช	301 - 306
- ค่าใช้จ่ายไม่เป็นเงินสดทางสัตว์	307 - 312

รายจ่ายเพื่อการบริโภคของฟาร์ม

- ค่าใช้จ่ายการบริโภคสินค้าไม่คงทน	313 - 318
- การบริโภคสินค้าประเภทคงทน	319 - 324

2.5 การออมของฟาร์ม

รายการ	ต้นปี (บาท)	ระหว่างปี (บาท)	
<u>การออมทางการเงิน</u>			
- การออมในรูปสินทรัพย์สภาพคล่อง	325 - 330
- การออมในรูปอื่น	331 - 336

- หมายเหตุ
1. การออมในรูปสินทรัพย์สภาพคล่อง หมายถึง การออมในรูปเครื่องประดับ เช่น ทองรูปพรรณ เงินฝากประจำในธนาคาร เงินที่กู้ยืม
 2. การออมในรูปอื่น ๆ หมายถึง การออมในเรื่องเงินสด หักในสหกรณ์ เงินลงทุนอื่น ๆ

ภาคผนวก ข.

ภาคผนวก ค.

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - สกุล : นายทวี อุปัทมาชัย
- วัน เดือน ปีเกิด : 4 พฤษภาคม 2498
- จังหวัดที่เกิด : ลพบุรี
- วุฒิการศึกษา : - มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเกษตรกรรมสงเคราะห์ลพบุรี (วิทยาลัยเกษตรกรรมลพบุรีปัจจุบัน) จังหวัดลพบุรี 2513
 - ประโยควิชาชีพ (เกษตรกรรม) วิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรี จังหวัดราชบุรี 2516
 - ปวส. ประโยควิชาชีพชั้นสูง (เกษตรกรรม) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเกษตรพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2520
 - ทษ.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร) สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ 2524
 - ทษ.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
- ประวัติการทำงาน : - อาจารย์ประจำคณะวิชาธุรกิจเกษตร วิทยาลัยเกษตรกรรมพังงา ปีพุทธศักราช 2524
 - อาจารย์ประจำคณะวิชาธุรกิจเกษตร วิทยาลัยเกษตรกรรมพิจิตร ปีพุทธศักราช 2526
 - อาจารย์ประจำคณะวิชาธุรกิจเกษตร วิทยาลัยเกษตรกรรมลำพูน
- ผลงานทางวิชาการ : วิทยานิพนธ์ เรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2531